

Војнопензионерске теме и дилеме

ДВОЦИФРЕНО УСКЛАЂИВАЊЕ МЕСЕЧНИХ ПРИМАЊА

Стабилне финансије и тренд привредног раста (предвиђа се између 3,5 и 4 одсто) омогућиће да се пензије од 1. децембра 2024. године ускладе за 10,7 одсто. За првих седам месеци ове године у републичком буџету Србије остварен је вишак од 70,8 милијарди динара. С обзиром на то да је планиран дефицит у износу од 40,2 милијарде динара, резултат је бољи од планираног за 111 милијарди динара.

Највиши представници власти у Србији у неколико наврата обзнанили су да ће пензије за 2024. годину бити усклађене двоцифрено. Према формули за усклађивање, то ће износити 10,8 одсто, али се наговештава да ће пензије бити увећане за 11 одсто. Председник Александар Вучић је предложио да се усклађивање примени од 1. децембра, а ту идеју је прихватила Влада Републике Србије. Пензије које буду „легле“ почетком јануара значајно много грађанима трећег доба, јер ће претходно имати трошкове обележавања Нове године и Божића. У односу на досадашњу праксу биће померање усклађивања за месец дана, што наилази на неподељену подршку пензионера.

Економски резултати остварени у првих шест месеци ове године указују да постоји простор за измену месечних примања пензионера. Суфицит државног буџета Србије на крају јуна ове године износио је 27,6 милијарди динара, што је боље од буџетског плана за 81,5 милијарду динара, јер је планиран дефицит у износу од 53,9 милијарди динара. Према подацима Министарства финансија за првих седам месеци ове године у републичком буџету Србије остварен је вишак од 70,8 милијарди динара. С обзиром на то да је планиран дефицит у износу од 40,2 милијарде динара, резултат је бољи од планираног за 111 милијарди динара. У овом периоду остварени су буџетски приходи у износу од 1,26 милијарди динара, док су извршени расходи од 1,19 милијарди динара. Највећи део суфицита остварен је у јулу, у износу од 43,2 милијарде динара.

Од 197,8 милијарди динара наплаћених јавних прихода у јулу, скоро пола, односно 90,6 милијарди динара су приходи од ПДВ-а. Акцизе су наплаћене у износу од 42,1 милијарди динара, а порез на добит у износу од 24,8 милијарди динара. Непорески приходи остварени су у износу од 19,6 милијарди динара, а прилив донација у јулу износио је 1,8 млрд динара.

У јулу је и потрошено 154,6 милијарди динара из буџета. Расходи за запослене су износили 39,3 милијарди динара, капитални издаци су били 24,2 милијарди динара, трансфери ООСО (фонд ПИО, РФЗО, НСЗ, фонд СОВО) 22,8 милијарди динара, субвенције 19,3 милијарди динара, расходи за социјалну заштиту 15,1 милијарди динара, а робе и услуге су плаћене у износу од 13,3 милијарди динара.

На нивоу државе, за седам месеци ове године суфицит је износио 75,1 милијарди динара, док је примарни фискални суфицит (када се искључе тро-

шкови за камате) износио 177,8 милијарди динара.

Са становишта макрофискалне стабилности Србија стоји прилично добро. Имамо буџетски дефицит и јавни дуг који су релативно добри. Успело се у стабилизацији буџета. Према речима Николе Алтипармакова, члана Фискалног савета Републике Србије, сада је важно да ту стабилизацију искористимо као темељ дугорочног раста. У интервјуу за *biznis.rs* (аутор: Марко Андрејић) он говори о реформисаном пензијском систему, платним разредима и фискалној стратегији, као и о пореској реформи, јавним инвестицијама и дугорочној борби са инфлацијом.

– Када упоредите Србију и неке развијене земље, од Аустрије па надаље по Западној Европи, видите да те државе имају дугорочне стратегије – где желе да иду у свим сегментима друштва. Ми смо, на пример, успели веома адекватно да реформишемо пензијски систем који је најдугорочнији облик јавне потрошње, односно јавних финансија. Влада Србије је у Нацрту Фискалне стратегије до 2029. године, пре свега због пројекта ЕХПО 2027 и других потреба за већим инвестицијама, додатно одложила примену фискалних правила о дефициту које је требало се примењује од јануара 2025. године. Померено је за јануар 2029, за четири године, да би се оставило више простора за јавне инвестиције које су у Србији, и иначе, тренутно на рекордном нивоу од око седам одсто бруто домаћег производа (БДП). Желја је да се због ЕХПО-а повећају за још један одсто БДП-а годишње. Зато је Фискални савет оценио да одлагање примене фискалних правила није добро са становишта кредибилности, али са економског становишта може да се има одређено разумевање, у смислу да то неће повећати јавни дуг државе. Мало ће успорити стабилизацију, односно смањење јавног дуга, али неће прекомерно повећати дефицит и неће угрозити ни јавне финансије, нити макрофискалну стабилност. Наравно, под условом да ово одлагање заиста буде искључиво последица већих инвестиција, а не раста текуће потрошње, и ту смо ставили нагласак на то да је кључно да се правила за текућу потрошњу, односно за плате и пензије, која се иначе већ примењују, наставе примењивати и у наредном периоду, што ће омогућити стабилност буџета, каже Никола Алтипармаков.

– Велика бољка економије и јавних финансија у Србији у претходних неколико деценија био је мањак јавних инвестиција. Један део проблема је био буџет који то није могао да изнесе, али након што смо

успели да извршимо фискалну консолидацију и да отворимо простор за јавна улагања, појавио се проблем административне природе – многе од тих инвестиција каскале су због нерешених правних питања или администрације, тако да са те стране видимо одређено оправдање зашто је влада иницијално прибегла заобилажењу регулативе. То је убрзало изградњу неопходних ауто-путева и неке друге инфраструктуре, али наравно, не можете на тим изузецима од правила планирати будући развој. Оно што је Фискални савет видео је да ће се, како време пролази, поред тих позитивних ствари убрзања јавних инвестиција све више појављивати негативне стране. Наравно, није било никакве дилеме да нам требају ауто-путеви, али се поставља питање да ли нам требају стадиони у малим градовима. Није спорна државна жеља да се смањују регионалне разлике и да се стимулише развој неких малих средина, само постављамо питање да ли је за њихов развој потребан стадион или је можда боље да то буде неки модеран дом здравља или спортска сала која омогућава развој више спортова. Поента је да нисмо имали те студије, па би онда можда било најбоље да сами грађани у тим малим срединама одлуче шта им је приоритет, а није спорно да ли држава треба да стимулише развој малих средина, макар иако то није у кратком року економски исплативо.

Надограђена швајцарска формула за усклађивање пензија је замишљена не само у једној години, него и у деценијама које долазе. Конкретно, то ванредно повећање које смо имали прошле године значи да ћемо и ове године, али и следеће, имати пензије које су преко десет одсто БДП-а, што је нека циљана дугорочна вредност – биће чак 10,7 процената у 2025.

– Ништа се драстичније неће мењати у наредних шест месеци, то је кратак период. Очекујем да се позитивни макроекономски трендови првог и другог квартала наставе до краја године, тако да ћемо имати вероватно привредни раст нешто ближе четири одсто, што је мало више од планираних и пројектованих 3,5 одсто. Србија има макрофискалну стабилност, прилично добро стоји и оно што је најважније је да се не опуштамо, да наставимо да смањујемо јавни дуг и да задржимо буџетску стабилност, зато што поглед на ширу глобалну економију открива многе знаке да је ту присутан неки мир и припрема за нову буру. Да ли ће та нова бура доћи за годину или две, још је непознато, али чињеница је да је јавни дуг глобални проблем, изјавио је Алтипармаков. **Звонимир ПЕШИЋ**

Обележен Дан сећања на све страдале и прогнане у оружаном акцији „Олуја“

НАЈВЕЋЕ ЕТНИЧКО ЧИШЋЕЊЕ У ЕВРОПИ

Дан сећања на све страдале и прогнане у оружаном акцији „Олуја“, коју су оружане формације Хрватске извеле 4. августа 1995. године, 3. августа је обележен у Лозници

Комеморативној свечаности је присуствовао велики број људи

Мото Дана сећања био је „Олуја је погром“

Обележавању су присуствовали председник Републике Александар Вучић, председница Народне скупштине Србије Ана Брнабић, председник Владе Србије Милош Вучевић, министар одбране Братислав Гашић и начелник Генералштаба Војске Србије генерал Милан Мојсиловић.

Одавању поште жртвама „Олује“ присуствовали су и српски члан Председништва Босне и Херцеговине Жељка Цвијановић, председник Републике Српске Милорад Додик, председник Народне скупштине Републике Српске Ненад Стевандић и председник Владе Републике Српске Радован Вишковић.

Обраћајући се присутнима, председник Вучић рекао је да је 10 година како на свечани начин одржавамо помен и како кажемо неку реч о ужасном злочину и највећем етничком чишћењу на тлу Европе од Дру-

гог светског рата до данас.

- Почетак августа су дани наше туге, сећања, наше муке због изгубљених људи, њихових кућа, огњишта, због изгубљене деце коју никада нећемо моћи да вратимо. Али то су и дани поноса, јер нас нападају они који се радују, како кажу, својој великој победи. Никада неће моћи да разумеју да није победа када акцију водите на тенку, на њему амерички амбасадор Питер Галбрајт, а суочавате се за женама, децом и старцима на трактору – истакао је председник Србије.

Именица мученика

Према његовим речима, када они хоће да кажу како су јунаци, а ми бежимо, кажу – опет ћете на тракторе, не разумеју да је трактор именица мученика, именица дивних и поштених људи, који су били приморани да напусте своја огњишта.

- Нисте баш тако храбри и нисте баш сами тај злочин спроводили. Помагали су вам „ови велики, најмоћнији“. Знате шта смо урадили за тих 10 година? Успели смо да смеомо целом свету данас у лице да кажемо шта мислимо и шта осећамо. И шта је истина. Пре месец дана покушали су да нас унизе, да нас ни не обавесте, да усвоје резолуцију о једном малом и најстрадалнијем народу, без икакве сумње у историјске чињенице које о томе говоре, да баш тај народ прогласе за геноцидан. Хтели су да нам ставе жиг и печат геноцидног народа – нагласио је председник Вучић.

Како је истакао, пре 12 година наши политичари нису смели ни да кажу да „није то баш сасвим тако“, него би ишли по амбасадама и правдали се да ништа неће обележавати.

- Ми смо се у Уједињеним нацијама, пред целим светом, супротставили најмоћнијим силама света и рекли – доста је било притиска на српски народ и прогона најстрадалнијег народа на Балкану. И дигли смо глас у име свих слободарских земаља и народа на свету. И показали како једна мала земља може да их победи, да 109 земаља не гласа за комплетан западни свет и Европу и Америку и Организацију исламске конференције. Зато што људи хоће да мењају свет. Зато што људи неће да буду више слуге. А ми Срби никада и никоме нисмо хтели да служимо – поручио је Вучић и додао да нема спаса ако служите другима те нагласио да служимо „свом народу и својој земљи и никада се то неће променити“.

Он је додао да се сваке године може чути како смо агресори, како смо за све криви и поручио да данас живимо неке друге вредности, искривљене, накардне и наказне.

- Ми смо за неке друге вредности. Хоћемо да имамо своју земљу и своје вредности. Морам да наставимо да развијемо земљу, да развијемо Србију. Уверен сам да ће руководство Српске наставити да развија Републику Српску. Морам да мењамо себе, да више учимо, да више радимо, како бисмо наставили да побеђујемо и будемо успешнији од осталих у нашем окружењу. У претходном периоду, сваки пут када би Србија расла они су све жешће и све више нападали Србију – истакао је председник Републике и говорећи о томе да Хрватска набавља „моћно оруђе хајмарс“ рекао да ћемо ми имати и количински више и боље и квалитетније и да ништа од тога неће бити уперено „ни у њих ни против кога“.

Велики циљеви

Он је поручио онима који сваког дана хапсе Србе на Косову и Метохији да је „мрак пред зору најгушћи“ те додао да ћемо морати да пратимо како се ствари у свету мењају, а мењају се огромном брзином.

- Мораћемо да водимо рачуна да сачувамо своју земљу, да очувамо мир, сачувамо нашу децу, да одбранимо нашу будућност. Мораћемо да будемо економски јачи сваког дана, када смо економско јачи бићемо и војно снажнији, одвратићемо свакога од покушаја агресије на нашу земљу и напада на наш народ. Желим да вам кажем да сам поносан на то да смо успели да направимо од Србије независну

Дан рода авијације Војске Србије

ПОНОСНИ НА ОСТВАРЕНЕ РЕЗУЛТАТЕ

и суверену земљу. Србија је данас поноси-та земља достојанствених људи, која самостално одлучује о својој будућности. Србија се много променила и напредовала, у њој се данас много боље живи, али морамо да радимо да бисмо живели још боље. Морамо себи да задамо велике циљеве и задатке да бисмо могли да сустигнемо оне који су стотинама година били испред нас и који су имали огромну предност у односу на нас. То мора да нам буде задатак – истакао је председник Србије и додао да морамо да се ујединимо, бар да разумемо елементарне националне циљеве и да нашу земљу гурамо напред.

- Србија ће бити снажнија и јача, терор над крајишким Србима никада заборавити нећемо. Погром заборавити нећемо. Нека живе наши Крајишници и хвала им за све што су за нашу земљу учинили. Ово је скуп народа који воли Србију, Српску, Крајишнике и српски народ и никада од тога неће одустати – закључио је председник Србије.

Његова светост патријарх српски Порфирије рекао је у беседи да смо се окупиле да се Христовим миром укрелимо и молитвено сетимо насилног прогона нашег народа са прадедовских огњишта, на којима су вековима живели широм Далмације, Лике, Кордуна, Баније и Западне Славоније.

- Да се тим миром супротставимо сваком насиљу, рату и свакој такозваној олуји. Да и на овој овде крвљу плаћеној благословеној грудни српске земље потврдимо своју недоступну приврженост миру и слободи. Да се сетимо само једне у неизбројивом низу наших новијих народних српских голгота - рекао је патријарх Порфирије.

И туга и понос

Како је истакао председник Републике Српске Додик, вечерас се народ окупио да обележи 29 година од погрома и изразио уверење да би то било заборављено да није било председника Републике Србије Александар Вучића, који је пре 10 година покренуо овај начин сећања на то страдање.

- Сећам се пре 10 година, када смо се договорили да заједно обележавамо датуме из наше прошлости, датуме који су најчешће датуми страдања нашег народа. Данас овде, када видим овај скуп осетим понос, поред туге која је вечна, за страдање нашег народа кроз историју, у колонијама, у јамама и многим другим страшиштима отишао је скоро читав један народ који данас по броју живи овде и широм света – рекао је Додик.

Он је захвалио свима који верују у Србију и Српску и за снагу коју дају и поручио да у време када је свет у превирању „само ако будемо јединствени, и имамо јаку Србију, српски народ и Републику Српску, бићемо део решења, ако будемо посвађани бићемо поново лак плен“ те нагласио ко год да је данас изабран у име српског народа „мора да рачуна на притиске, тешко време и тешке одлуке“.

Наташа Баста-Ђорђевић обратила се присутнима у име прогнаних у „Олуји“. Она је говорила о 4. августу 1995. сећајући се агоније људи у тој колони који су морали да оду што даље од својих домова, да се више никада не врате те нагласила да се та бол није смањила ни после 29 година.

Дан рода авијације — 2. август свечано је обележен у Команди и ваздухопловним јединицама Ратног ваздухопловства и ПВО, у спомен на дан када је 1893. године донето наређење да се у дивизијама српске војске формирају ваздухопловна одељења.

Свечаности тим поводом одржане су у Дому ваздухопловства у Земуну и на војним аеродромима „Пуконик-пилот Миленко Павловић“ у Батајници и „Морава“ у Лађевцима.

У оквиру обележавања празника, уприличен је дефиле јединица и приказ ваздухопловне технике, положени су венци крај спомен-обележја у част погинулим припадницима ратног ваздухопловства, а уручени су и златни летачки знакови пилота, звања инструктора летења и друга признања за издржању и јачање способности Војске Србије.

У осврту на остварене резултате и богатство историју српског ваздухопловства,

истакнуто је да су припадници рода авијације Војске Србије у години за нама успешно реализовали све задатке, као и да су наставком опремања и интензивног оспособљавања појединаца и јединица значајно унапређене способности рода, који представља ударну снагу и носиоца борбене моћи и маневра у Ратном ваздухопловству и ПВО.

Војним свечаностима у Дому ваздухопловства и на војном аеродрому у Батајници присуствовао је командант Ратног ваздухопловства и противваздухопловне одбране генерал-потпуковник Душко Жарковић.

Свечаностима на аеродромима присуствовали су и представници јединица Војске Србије, ранији команданти, породице погинулих војника и старешина, представници органа локалне самоуправе и верских заједница и бројни гости и пријатељи јединица.

Обилазак Института за радиологију ВМА

ЗА ПОЛА ГОДИНЕ 55.000 ПРОЦЕДУРА

Министар одбране Братислав Гашић обишао је недавно Институт за радиологију Војномедицинске академије. Обиласку је присуствовао начелник Управе за војно здравство бригадни генерал др Радивоје Анђелковић.

Том приликом, начелник Института пуковник проф. др Дејан Костић представио је министру одбране капацитете Института, који пружа услуге из области радиолошке дијагностике, интервентне радиологије и радиотерапије по светским стандардима, како за потребе ВМА, тако и за потребе пацијената из других здравствених установа, као и опрему и скенере који се користе у Институту.

Министар Гашић обишао је Одељење за магнетну резонанцу и компјутеризовану радиологију и Одељење за радиотерапију.

Он је захвалио припадницима војног здравства, лекарима и медицинском особљу на пожртвованом раду и труду и на томе што на најбољи начин воде рачуна о нечему највреднијем – здрављу људи.

- Податак да је само у првој половини текуће године урађено скоро 55.000 радиолошких процедура говори о значају војног здравственог система за војне, али и за цивилне осигуранике. Уверен сам да ће ВМА наставити да и убудуће пружа најбољу здравствену заштиту пацијентима и да ће задржати углед једне од најреспектабилнијих здравствених установа у Србији, али и у региону – рекао је министар Гашић и додао да грађани имају велико поверење у ВМА.

Обиласку су присуствовали државни секретар Миле Јелић, вршилац дужности помоћника министра за инфраструктуру и услуге стандарда Бориша Рољић и шеф Кабинета министра одбране бригадни генерал Горан Момчиловић

Обележено
110 година
од Церске битке

ОДАТА ПОШТА ДИВ ЈУНАЦИМА

Оржавна церемонија полагања венаца и одавања почести поводом обележавања 110 година од Церске битке одржана је 19. августа у спомен-комплексу „Церска битка“ у Текеришу, код Лознице.

Државну церемонију предводио је изасланик председника Републике Србије Александра Вучића министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Немања Старовић.

Делегација Министарства одбране, коју је предводио државни секретар Миле Јелић и делегација Војске Србије, коју је предводио начелник Оперативне управе Генералштаба генерал-мајор Тиосав Јанковић, положили су венце у спомен-комплексу.

Венце су положили представници локалне самоуправе, удружења и грађана одређених за неговање традиција ослободилачких ратова, као и представници дипломатског и војнодипломатског кора.

Церска битка, која се одиграла током августа 1914. године, једна је од најзначајнијих и највећих победа Српске војске у Првом светском рату и представља блистав пример тактички добро осмишљене и остварене војне операције.

Државну делегацију предводио је министар Немања Старовић

У име Министарства одбране венац је положио државни секретар Миле Јелић

Војска Србије обележила крсну славу

ДЕСПОТ СТЕФАН ЛАЗАРЕВИЋ ЗАШТИТНИК НАШЕ ВОЈСКЕ

Министар одбране Братислав Гашић и начелник Генералштаба Војске Србије генерал Милан Мојсиловић присуствовали су 1. августа литургији у цркви Светог Марка у Београду, поводом крсне славе Војске Србије – Свети деспот Стефан Високи.

Свету архијерејску литургију у војном храму служио је епископ липљански и војни Доситеј, уз саслужење свештенства, који је потом пренео поздраве Његове светости патријарха српског Порфирија и у његово име честитао славу припадницима Војске Србије.

У беседи после литургије, епископ је рекао да Деспот Стефан Лазаревић као заштитник наше војске бди над нама и поручио да му се молимо да нас оснажи, како бисмо имали снаге да се одбранимо у овим тешким временима.

У мају прошле године, Сабор Српске православне цркве донео је одлуку да Војсци Србије буде додељена званична слава – Деспот Стефан Лазаревић.

Данашњој литургији присуствовали су чланови колегијума министра одбране и начелника Генералштаба, припадници Министарства одбране и Војске Србије и бројни верници.

Свету архијерејску литургију у војном храму служио је епископ липљански и војни Доситеј

Рапорт из Војномедицинске академије

МОГЛО БИ И БОЉЕ

Свакога дана на Војномедицинску академију се запути неколико стотина оних којима је потребна помоћ лекара и другог особља из тог својеврсног храма здравља. За све су устаљене тачно утврђене процедуре. Од заказивања прегледа, преко дијагностичких радњи и лечења до оперативних захвата... Реч је о непрестаним, дуготрајним и упорним борбама за животе људи, при чему се бележе велико пожртвовање и хумани приступ медицинских радника.

Војни пензионер је недавно примљен на једну од клиника ради операције. Оперативни захват је изведен успешно, а после неколико дана проведених у болничкој нези, војни осигураник је отпуштен са ВМА. У отпусној листи је наведено да пацијент у наредних десет дана треба да узима антибиотик чији је назив наведен (у виду капсула). И то је све.

Војни пензионер, са још свежом раном на трбуху од око 15 центиметара, сутрадан је морао у Војномедицински центар, како би му тамо изабрани лекар преписао антибиотик и подигао га у апотеци. Да ситуација буде сложенија „крив“ је пацијент јер живи у приградском београдском насељу, удаљеном двадесет и пет километара од центра града. У складу са Марфијевим законом војни пензионер је, без обзира што је саопштио на шалтеру да је претходног дана, након тешке операције, отпуштен са ВМА, морао да чека 2,5 сата. Није на време реаговао, па је на паркингу исцурело време за аутомобил.

После неколико дана стигла му је новчана казна за непрописно паркирање.

Да ли је овај, а верујемо и многи други случајеви, морао да се одвија на описани начин? Зар није било логично да се рековалесцент поштеди додатних напора и малтретирања. Војномедицинска академија располаже респектабилном апотеком, тако да је пацијент приликом отпуста могао да добије рецепт и да га одмах реализује у апотеци. Могао је да кутију са антибиотиком стави у џеп и оде својој кући. Да ли се такво решење коси са прописима, знају они у чијој је надлежности брига о болеснима? Ако је тако, да ли треба променити прописе и учинити рековалесцентима да лакше преброде недаће. Недостаје само хумана организација или процедура да се учини нешто у корист пацијената, а да нико не буде оштећен.

После увођења електронског рецепта и електронског картона ваљда треба све да буде другачије, једноставније, лакше. Потребно је само мало разумевања и акције. Ваљда то и заслужују болесници.

3. Пешић

Дан рода речних јединица и Дан Речне флотиле

УРУЧЕНА ПРИЗНАЊА

Војна свечаност поводом обележавања Дана рода речних јединица Војске Србије и уједно Дана Речне флотиле одржана је 19. августа у касарни „Александар Берић“ у Новом Саду.

Поводом празника, пред свечаним стројем припадника Речне флотиле, сумирани су резултати рода и јединице у години за нама, уручена су признања за најбољи брод, најбољу посаду, односно послугу, као и награде и похвале најистакнутијим појединцима.

У осврту на резултате остварене у претходном периоду, истакнуто је да је Речна флотила успешно реализовала све постављене задатке на унутрашњим пловним путевима и дала свој допринос јачању оперативних способности Копнене војске и Војске Србије у целини.

Дан речних јединица и Дан Речне флотиле обележавају се 19. августа у знак сећања на дан када је, 1915. године, са Чукаричке падине поринут први српски

ратни брод — оклопни чамац „Јадар“, чиме је отпочела богата историја српске речне ратне флотиле.

Свечани строј старешина и морнара

Додела социјалне и хуманитарне помоћи у јулу 2024. године

ЗА БОЉЕ ДАНЕ

На основу Правилника о социјалној и хуманитарној помоћи Удружења војних пензионера Србије, Извршни одбор, је на седници одржаној 1. августа 2024. године, размотрио захтеве достављене у јулу 2024. године и донео је одлуке о додели једнократне социјалне и хуманитарне помоћи:

А) Материјално стање

На основу члана 5. а у вези са чланом 4. став 1. тачка 1. Правилника,
 ОпОр Ужице ЂД: 42.000,00 – по члану 22.688,3 динара;
 ОпОр Параћин ПБ: 40.000,00 – по члану 13.704,00 динара;
 ОпОр Вождовац БН: 33.000,00 – по члану 20.636,18 динара;
 ОпОр Зајечар ДМ: 40.000,00 – по члану 19.704,68 динара;
 ОпОр Ниш ЈИ: 45.000,00 – по члану 21.071,31 динара.
 ОпОр Стара Пазова ЖР: 33.000,00 – по члану 27.640,43 динара.
 ОпОр Нови Сад ШМ: 40.000,00 – по члану 17.595,84 динара.
 ОпОр Ниш ТИ: 40.000,00 – по члану 19.461,30 динара.
 ОпОр Бела Црква СБ: 33.000,00 – по члану 21.714,00 динара.
 ОпОр Бела Црква СЈ: 33.000,00 – по члану 16.142,70 динара.

Б) Здравствено збрињавање

ОпОр Нови Београд ЧР: 25.000
 ОпОр Земун ЈЈ: 25.000
 ОпОр Земун ТМ: 30.000
 ОпОр Вождовац СМ: 30.000
 ОпОр Нови Београд МС: 25.000
 ОпОр Прокупље АМ: 30.000
 ОпОр Ужице ВС: 35.000
 Новчана средства су уплаћена на текуће рачуне 8. августа 2024. године. Захтеви који буду достављени од 1. августа до 31. августа 2024. године, биће решавани почетком септембра 2024. године.

Извршни одбор

Обележено 110 година
од почетка Првог светског рата

БЕОГРАД БИО ПРВА МЕТА

Монитор „Сава” је два пута био потапан, служио је у четири војске и променио више од шест држава. Данас је један од ретких сачуваних монитора на свету и има непроцењиву историјску вредност јер је један од речних ратних бродова чијом је ватром отпочео Први светски рат

„Бодрог”, брод са којег су испалјене гранате на Београд данас је музејски експонат

Министарство одбране и Министарство информисања и телекомуникација организовали су 28. јула обележавање 110 година од почетка напада на нашу земљу у Првом светском рату, на платоу испред речног монитора „Сава”, усидреног код Бранковог моста у Београду.

Захваливши Министарству одбране и Министарству културе што је речни ратни брод „Сава” поново на реци у репрезентативном стању, министар информисања и телекомуникација Дејан Ристић, подсетио је присутне да је Први светски рат однео велики број жртава, али и донео величанствене победе у биткама на Церу, Колубари, Солунском фронту, а потом и борбама за ослобођење земље.

- Данашњи дан је за нас посебно важан, не само зато што се навршава 110. годишњица избијања Првог светског рата, већ због тога што је овај дан испуњен бројним симболикама. С једне стране то је страдање припадника српског народа и грађана Краљевине Србије у Првом светском рату које је трајало читаве четири године, са друге стране то је тај низ величанствених победа које је однело српско оружје, српско срце и оно истинско непатворено

родољубље - истакао је министар Ристић и позвао све да чувамо сећање на јунаке и страдалнике из периода Првог светског рата.

Кустос Војног музеја историчар Бојан Вићентић нагласио је да су историјске и

политичке околности довеле до тога да управо наша земља, у то време Краљевина Србија и наш главни град Београд буду прва мета и прва жртва у Великом рату.

- После сарајевског атентата, Аустроугарско царство послало је ултиматум Краљевини Србији, сматрајући нашу земљу одговорном за тај догађај. Захтеви изнети у овом документу били су обликовани тако да буду неприхватљиви, како би одбијање ултиматума дало повод за рат. План хабсбуршке армије био је десант на Београд са Саве и Дунава, који би извела Аустроугарска Дунавска флотила, чију су ударну песницу чинили речни монитори, оклопни ратни бродови – рекао је Вићентић.

Он је објаснио да је данас на Савском кеју усидрен један од учесника и сведока ових трагичних времена, некадашњи монитор „Бодрог”, а данас културно добро Републике Србије - речни монитор „Сава”.

- Монитор „Сава” је два пута био потапан, служио је у четири војске и променио више од шест држава. Данас је један од ретких сачуваних монитора на свету и има непроцењиву историјску вредност јер је један од речних ратних бродова чијом је ватром отпочео Први светски рат - рекао је кустос Војног музеја Вићентић и додао да је речни монитор „Сава” данас део Збирке Војног музеја.

Речни монитор „Сава” од данас је поново отворен за све посетиоце. Улаз на тај ратни брод, разгледање његове унутрашњости и предмета које је посада свакодневно употребљавала данас су, поводом обележавања годишњице почетка Великог рата, бесплатни. Љубитељи војне историје и наоружања и убудуће све то могу погледати сваког дана, сем понедељком, од 10 до 17 часова, уз куповину карата у Војном музеју или на самом броду.

У оквиру обележавања овог историјског догађаја представници Министарства одбране спровели су и промоцију добровољног служења војног рока са оружјем и војнострукног оспособљавања за резервне официре.

Догађају су присуствовали чланови Колегијума министра одбране и начелника Генералштаба Војске Србије и припадници Министарства одбране и Војске Србије.

Један од ретко сачуваних монитора

Обележено 185 година санитарске службе НА ФРОНТУ ХУМАНОСТИ

Током мирнодопског периода српска војна медицина расла и развијала се у настојањима да овлада најсавременијим знањима, дијагностичким и терапијским процедурама уз најквалитетнију опрему.

Свечаности је присуствовао велики број званица

У Дому Војске Србије у Нишу 30. јула одржана је свечаност поводом обележавања Дана санитарске службе и 185 година њеног постојања и рада.

Обраћајући се присутнима, министар Братислав Гашић исказао је поштовање људима који свакодневно брину о здрављу припадника Министарства одбране и Војске Србије нагласивши да припадници санитарске службе „носе две униформе“.

- Прва је војна, која представља спремност на пожртвовање, верну и патриотску службу својој земљи и своме народу. Друга униформа је бели мантил. Она симболизује универзални принцип људске хуманости. Позив војног лекара, медицинског техничара и болничара узвишен је, јер у себи сједињује врхунска етичка и професионална начела борбе за слободу своје земље и несебичан труд за очување људског живота и здравља – истакао је министар одбране.

Он је рекао да је углед војног санитета грађен стрпљиво и пажљиво дугих 185 година и да су у ту чврсту, монументалну структуру узидани стручност и подвизи генерација великих медицинских зналаца и прегалаца.

- У ратним временима војни санитар доказивао је способност да спасава животе и чува здравље војника и цивила у ситуацијама када се свака борба унапред чинила изгубљеном. Управо те, наизглед немогуће победе, кепиле су веру наших бораца у многим ратовима да ће, уколико се несрећа деси, њихов живот бити у добрим рукама – нагласио је министар Гашић.

Том приликом, министар одбране рекао је да је током мирнодопског периода српска војна медицина расла и развијала се у

На свечаности су уручене војне спомен-медаље за изузетне резултате

настојањима да овлада најсавременијим знањима, дијагностичким и терапијским процедурама уз најквалитетнију опрему.

- Захваљујући томе, наша санитарска служба у многим областима постала је и остала еталон медицинске струке у Србији, али и шире. Међународном угледу наше земље припадници војног санитета доприносе ангажовањем у мировним мисијама широм света, из којих се увек враћају праћени захвалношћу и признањима – поручио је министар одбране и додао да су године за нама донеле велике изазове попут пандемије ковида коју смо, уз велики труд и пожртвовање санитарске службе, успешно пребродили те да смо из те борбе извукли много вредних поука и корисних знања.

Министар Гашић нагласио је да је до сада много учињено на побољшању ефикасности рада свих медицинских, стоматолошких и фармацеутских служби у војном здравству.

- Наставићемо да улажемо у опрему, инфраструктуру и услове рада, а посебну пажњу посветићемо јачању кадровског потенцијала. Уверен сам да ће, захваљујући подршци руководства државе и Министарства одбране, санитарска служба напредовати и развијати се пратећи најсавременије светске трендове, али никада не одустајући од светлих традиција на којима и почива – рекао је министар одбране и честитајући Дан санитарске службе захвалио свима на преданом и професионалном раду.

Начелник Управе за војно здравство бригадни генерал др Радивоје Анђелковић, у свом обраћању, рекао је да је свечаност посвећена родоначелнику војне хируршке доктрине генералу Михаилу Петровићу.

- Захваљујући бројним ратним искуствима, с развојем ратне хирургије развијале су се и друге гране војне медицине. Управо се на идејама и делима професора Михаила Петровића, Владана Ђорђевића, Михајла Марковића и других, градио темељ војне санитарске службе, а комплетна српска медицина формирала постулате рада, које је затим усклађивала с потребама становништва. Од тада до данашњих дана, успеси војне хирургије остају препознатљив заштитни знак војног санитета и гесло под којим 185 година дајемо свој допринос унапређењу здравља грађана Србије – рекао је генерал Анђелковић.

Према његовим речима, војна санитарска служба има задатак да заштити живот човека, као највишу вредност.

- Снага војног санитета је у њеним припадницима који предано раде у нашим војноздравственим установама. Сви нивои здравствене заштите, почев од санитарских одељења Војске Србије, Центра војномедицинских установа у Београду, Војне болнице Ниш и Војне болнице Нови Сад, као и Војномедицинске академије, имају своју улогу у очувању здравља припадника Војске Србије, али и целокупног становништва наше земље – истакао је генерал Анђелковић и поручио да је здрав народ способан да чува мир и слободу отаџбине, а они који су томе посвећени на тај начин испуњавају завет наших предака и оставаљају потомцима наду у будућност.

На свечаности суручене војне спомен-медаље за изузетне резултате у војној служби, за ревносну службу и за заслуге.

Свечаности су присуствовали чланови колегијума министра одбране и начелника Генералштаба, начелници и управници војних здравствених установа и гости.

Начелник Управе за војно здравство генерал Анђелковић и управник Војне болнице Ниш пуковник др Небојша Ђенић свечано су открили спомен-плочу у част родоначелнику војне хируршке доктрине генералу Михаилу Петровићу, на згради Првог хируршког павиљона у оквиру Војне болнице Ниш.

Савремена војна санитарска служба у Србији темељи се на традицији започетој 1839. године када је указом постављен први штабни доктор, што уједно представља и први званичан документ о раду војне санитарске службе.

Многобројни бенефити практиковања захвалности

ЗАХВАЛНОСТ ЧИНИ ЖИВОТ ЛЕПШИМ

Резултати истраживања у области позитивне психологије указују на снажну повезаност захвалности са већом срећом. Два психолога која су спровела велики део истраживања о захвалности, др Роберт Емонс са Калифорнијског универзитета у Дејвису, и др Мајкл МекКала са Универзитета у Мајамију, у једној студији су замолили учеснике да напишу неколико реченица сваке недеље, фокусирајући се на одређене теме.

Ужељи да имамо срећан живот - складну породицу, подржавајуће пријатеље, добар посао, финансијску стабилност итд., често смо фокусирани на оно што још увек немамо, што нам недостаје. А и када дођемо до неког постављеног циља, врло брзо нам у фокус долази нови, нешто следеће што морамо достићи да бисмо, опет, били срећни.

Ипак, многа истраживања сугеришу да би усмеравање пажње на оно што већ имамо могло да буде благотворно на много начина. Ради се, заправо, о захвалности, о таквој перспективи да све што имамо и доживљавамо у животу посматрамо као чудо и да стално будемо свесни тога колико нам је дато. То није увек лако, посебно не када нас снају неке многе тешке животне недаће. Али овде није реч о томе да све негативно треба да игноришемо, него да управо и окружени проблемима и бригама покушамо да негујемо захвалност, јер - она чини људе срећнијим и отпорнијим, јача односе, побољшава физичко и ментално здравље и смањује стрес. Добра вест је да се и став захвалности може вежбати.

Резултати истраживања у области позитивне психологије указују на снажну повезаност захвалности са већом срећом. Два психолога која су спровела велики део истраживања о захвалности, др Роберт Емонс са Калифорнијског универзитета у Дејвису, и др Мајкл МекКала са Универзитета у Мајамију, у једној студији су замолили учеснике да напишу неколико реченица сваке недеље, фокусирајући се на одређене теме.

Испитанике су поделили у три групе, тако да је једна група писала о стварима које су се десиле током недеље а на којима су били захвални; друга група је писала о стварима које су их свакодневно иритирале и сметале им, а трећа је писала о догађајима који су утицали на њих, без обзира на то да ли су били позитивни или негативни. Десет недеља касније установљено је да су они који су писали о захвалности били оптимистичнији и осећали се боље у вези са својим животима. Оно што посебно изненађује јесте да су ови испитаници такође вежбали више и имали мање посета лекарима од оних који су се фокусирали на негативности.

Други водећи истраживач у овој области, др Мартин Селигмен, психолог са Универзитета у Пенсилванији, иначе зачетник позитивне психологије, тестирао је утицај различитих интервенција позитивне психологије на више од 400 људи, поредећи сваку

са контролним задатком писања о раним сећањима. Када је недељни задатак испитаника био да напишу и лично уруче писмо захвалности некоме ко никада није добио захвалност за своју љубазност, учесници су одмах показали огроман пораст у скоровима среће. Овај утицај је био већи од утицаја било које друге интервенције, са бенефитима који су трајали месец дана.

Истраживања потврђују и да се запослени осећају мотивисанима да раде више уколико осете захвалност својих надређених. Једно од њих је истраживање у оквиру Вортон школе на Универзитету у Пенсилванији, током кога су истраживачи насумично поделили универзитетске фондације у две групе. Једна група је телефонирала да тражи донације бивших студентата на исти начин на који су то увек радили. Друга група, опредељена да ради другог дана, добила је мотивациони говор директорке о годишњим давањима, која је рекла запосленима који прикупљају средства да је захвална на њиховим напорима. Током наредне недеље запослени на универзитету који су чули њену поруку захвалности упутили су 50 одсто више позива за прикупљање средстава од оних који ову поруку нису чули.

Поред потврда да практиковање захвалности има добробити за људе који добро функционишу, студије јасно показују да је захвалност веома корисна и за људе који се боре са проблемима менталног здравља, попут депресије и анксиозности, те сугеришу коришћење захвалности као додатног алата у контексту психотерапије и саветовања.

Практиковање захвалности не значи упадање у замку лажног оптимизма и тежњу да по сваку цену ствари посматрамо позитивно, јер оне то свакако нису увек. Захвалност подразумева нашу оријентисаност на ствари на којима можемо да будемо захвални, приступање из другог угла свему што смо до сада узимали здраво за готово, проналажење доброг чак и у тешким ситуацијама, јер из њих излазимо јачи, успостављамо врхушке везе са људима који су нам се у невољи нашли, постајемо емпатичнији и способнији да разумемо и помогнемо другима са сличним проблемима.

Пошто се не заснива на непосредном задовољству, захвалност је нешто што води ка много одрживијим облицима среће и нуди дуготрајан ефекат у својеврсној петљи позитивних повратних информација. Потврђено је да што више захвалности доживљавамо и изражавамо, то више ситуација и особа можемо наћи према којима можемо да изразимо захвалност. За сваку промену потребно је време и истрајност, па тако и за ову, али имајући у виду бројне благодети које неговање захвалности доноси, са вежбом вреди кренути одмах.

Весна Кадиф Станковић
Извор: Глас осигураника

Холандски пензијски систем један од најбољих на свету

ДРЖАВНА ПЕНЗИЈА ЗА СВЕ

Државни пензијски систем (АОВ) финансира се из државних фондова и пореза на зараде. Свако ко је живео и/или радио у Холандији између своје 15. и 65. године је осигуран, те стиче право на два одсто пуне АОВ пензије годишње. Није, дакле, обавезно да неко буде запослен да би остварио ово право. То је основна државна пензија и исплаћује се у месечним износима.

Холандија је поново у самом врху када је у питању поређење пензијских система широм света, према извештају Глобалног пензијског индекса Mercer CFA Institute. Одмах иза Холандије нашли су се Исланд и Данска, као још две земље са најоптималнијим пензијским системима.

Рангирање за 2023. годину сагледало је више од 50 индикатора и упоредило 47 система прихода након пензионисања, који покривају 64 одсто светске популације. Најрелевантнија мерења била су ниво доступних пензија у приватном и јавном сектору, одрживост система у будућим деценијама и квалитет управљања системом пензијског осигурања. Холандија се, нимало случајно, више пута у последњој деценији нашла на водећем месту ове релевантне таблице. Њен пензијски систем заснива се на три модела: државном пензијском систему, према Закону о општим старосним пензијама – Algemeen Ouderdomswet (АОВ); приватном пензијском систему регулисаном законом, и индивидуалној приватној пензији.

Државни пензијски систем (АОВ) финансира се из државних фондова и пореза на зараде. Свако ко је живео и/или радио у Холандији између своје 15. и 65. године је осигуран, те стиче право на два одсто пуне АОВ пензије годишње. Није, дакле, обавезно да неко буде запослен да би остварио ово право. То је основна државна пензија и исплаћује се у месечним износима.

Ако неко период времена борави у другој држави, пензија се обрачунава на основу броја година проведених у Холандији, а укупан максимални износ ће бити умањен за два одсто по години проведеној у иностранству. Пуна АОВ пензија је везана за минималну зараду, при чему брачни или ванбрачни парови примају по 50 одсто минималне зараде, док они који живе сами имају право на пензију у вредности већој од 70 одсто минималне зараде.

Право на коришћење државне пензију остварује се навршењем старосног услова. Ове 2024. услов за пензију је 67 година живота, али се од 2022. старосна граница помера по другачијем принципу - очекиваном трајању животног века - па

Поглед на Амстердам

ће 2028. године бити подигнута на 67 година и три месеца.

Други стуб пензијског осигурања се састоји од колективних пензијских шема везаних за одређене индустријске гране или компаније. Компанија, односно послодавац, својим запосленима уплаћује месечни пензијски фонд, а повратом на улагање од капиталних инвестиција исплаћује се износи за садашње и будуће пензионере. Тако се аутоматски одваја новац за одлазак у пензију који се након пензионисања исплаћује на месечном нивоу, допуњујући основну државну пензију (АОВ).

Трећи стуб формирају индивидуалне пензије. Њих углавном користе самозапослени и запослени који раде у секторима без колективног пензијског система. На овај начин могу самостално да купују пензијске производе и управљају инвестицијама, као што су животно осигурање, акције или некретнине и повезане пореске олакшице. Осигураници такође могу да бирају између различитих инвестиционих опција, односно да одлуче да ли желе већи принос улагањем у ризичнији фонд или у сигурнији фонд који обезбеђује нижи али стабилан приход. Један од начина уплате ове врсте осигурања је редован одбитак од сваке плате, а могућа је и уплата паушалног износа. Сходно том принципу, по

одласку у пензију обвезнику износ у фонду може бити исплаћен одједном, у месечним ратама или комбинацијом те две могућности.

У Холандији је иначе око 30 одсто становника старије од 65 година (нешто више од просека земаља ОЕЦД - 28 одсто), очекивани животни век је 82 године, а њихов пензијски систем је, као што смо навели, дуги низ година препознат као један од најбољих на свету. Иако су и холандски пензијски фондови несумњиво били погођени финансијском кризом 2008-2009, чињеница је да нема много држава у којима је ниво сиромаштва међу старијима тако низак, а разлика у приходима пре и после пензионисања скоро незнатна као у Холандији.

Ипак, током последње деценије и овде су се појавили проблеми: Холанђани у просеку живе дуже и дуже им је потребна пензија, и то већа него што се

раније претпостављало. Забрињава, кажу, и што број младих који плаћају допринос континуирано опада. Сада постоји много више „слободњака” који прикупљају мале пензије у другом и никакве у трећем стубу и који ће се стога у будућности у великој мери ослањати на АОВ као основну пензију.

Због тога, према недавно усвојеном Закону о будућности пензија, фондови имају до 1. јануара 2028. године рок да пређу на пензијски план који одговара новим правилима. У новом систему неће се мењати оно што је добро: три стуба на којима се заснива пензија у Холандији остају и даље, као и доживотна пензија. Промена је првенствено у томе што ће осигураник моћи да има бољи увид у то колико су он и његов послодавац уложили у пензијске доприносе, односно колики је износ новца резервисан за његову пензију. Предвиђена је и опција да у тренутку када неко оде у пензију добије могућност да, ако жели, повуче одједном 10 процената свог пензијског капитала. Највећа новина је ипак то што ће у новом систему капитал за пензију бити везан за привреду и кретаће се заједно са њом (нагоре или надоле), али ће и пензијски фондови добити неколико регулаторних „дугмади” да висине пензија не би варијале превише.

М. Јовановић

Извор: Глас осигураника

Војни пензионер, који није желео да му се спомиње име у новинском тексту недавно нам се похвалио да је решио велики животни проблем. Наиме, пре три године остао је без супруге, деца одрасла и осамосталила се, а он запао у самоћу и очај. Пошто је навикао на породични живот и сапутницу, одлазак супруге у вечност створило је много проблема. Покушавао је да пронађе нову животну сапутницу, али није било позитивних резултата. Неко од блиских пријатеља препоручио му је агенцију „Фортуна“, али то њему није уливало оптимизам. После неколико месеци ипак је сазрела идеја да проба са агенцијом. Реч је о брачној агенцији која упознаје партнере за трајну везу, брак и породицу. „Фортуна“, како нам је рекао, посредује у новим познанствима, али у њој нема лажних профила. Догодило се да је, посредством „Фортуне“, већ после три месеца упознао жену свог живота. Та веза је након неколико месеци крунисана браком.

Ово је само један од више хиљада случајева у којима је посредовањем „Фортуне“ дошло до трајних веза, па и склопљеног брака.

Људи се не друже као некада

-Јуче је овде био младић који је напунио 38 година, добро ситуиран и стамбено обезбеђен. Пожалио се да је прошле године окончао дугогодишњу везу и да упорно покушава да упозна будућу супругу, али му то не полази за руком. Код нас је дошао с вером да ћемо му помоћи да оствари циљ. Тешко је данас упознати некога. Људи се не друже као некад. У борби за опстанак често раде два посла...

Све већа отуђеност, презапосленост и многи други проблеми доприносе да потреба за „Фортуном“ и даље постоји. Зато она и опстаје већ 42 године. Основани смо и регистровани давне 1982.године,и послујемо као удружење грађана, каже социолошкиња Љиљана Лепшановић Живановић, саветник у „Фортуни“ са скоро 40 година искуства у томе, и наставља:

-Једина смо, и данас, права брачна агенција. Ми у суштини стварамо прилику да дође до упознавања и остварења трајне везе, која би требало да, поготово код млађих људи, допринесе и стварању породице. Пре 42 године, када је агенција формирана, није ни могла другачије да се дефинише надлежност. Данас има много разних начина за упознавање (сајтови, друштвене мреже, апликације за упознавање...) па није ни чудо, што не тако ретко добијамо телефонску поруку која гласи: „Пошаљите ми број такве и такве особе“. Или: „Пошаљите ми каталог“... У одговору особама које постављају такве захтеве, најчешће кажем: „Фортуна“ не продаје шпорете, нити телевизоре, да бисмо имали каталог! Зато ми још увек опстајемо, јер учлањујемо искључиво слободне људе озбиљних емотивних намера, а таквих има. Некада давно постојале су јавне куће са црвеним фењером. У савремено доба популарна је тзв.

У посети најстаријој агенцији за посредовање у избору партнера за живот удвоје

МЕСТО ГДЕ СТАНУЈЕ СРЕЋА

Усамљеност као све присутнија међу људима, а поготово код времешних људи, највећа је мора која их свакодневно оптерећује. Неки самоћу лече бавећи се својим хобијима или учешћем у раду појединих невладиних организација, други време проводе у контактима на друштвеним мрежама, а највећи број је у пасиви, очекујући да их се неко сети, па самују. Такви су, нажалост, најбројнији. Зато се очекује да држава више пажње посвети грађанима трећег доба.

Љиљана Лепшановић Живановић

пословна пратња. Заправо, када из иностранства допутује неки богат пословни човек, често наручује пословну пратњу, захтевајући да то буде лепа девојка. „Фортуна“ се, међутим, не бави таквим пословима. Чињеница је да је данас дошло до попуштања многих моралних норми, и шта је данас морално, нажалост, врло је дискутабилно, наводи Љиљана.

„Фортуна“ данас представља не само синоним за брачно посредовање, већ је и осведочени, а упорни борац против отуђености и усамљености који погађају све већи број људи у нашем друштву.

Брзи темпо живота, масовна отуђеност и утицај одређених животних околности, допринели су да је данас за многе слободне, без обзира на године, пол, образовање, имовинско стање, велики проблем где и како упознати одговарајућу особу, а знати да је

ПРИНЦИПИ У РАДУ

У раду агенције „Фортуна“ поштују се следећи принципи:

- Апсолутна дискреција и примена Закона о личним подацима.
- Равноправност полова у избору партнера.
- Задовољење искључиво мотива емотивне природе.
- Индивидуални приступ (разговор, савет, подршка...) сваком члану.

слободна и заинтересована за озбиљну, трајнију везу или брак.

„Фортуна“ постоји непрекидно 42 године, окупља искључиво слободне особе свих генерација, различитог образовања и занимања, из Београда и других градова у Србији и из иностранства. До сада је услуге ове агенције користило 80.000 људи, а њих

Са једне од активности „Фортуне“

више од 7.000 су посредством „Фортуне“ упознали одговарајућу особу за брак или емотивну везу.

Камени спотицања

Пре учлањења попуни се упитник који има 56 питања. Одговарајући на њих, стиче се готово комплетна слика о особи која тражи партнера. У упитнику се саопштавају и жеље особе која тражи пар (године, занимање, претходно брчно стање, материјално стање и друго). Тај документ су формулисали веома стручни људи. Они који траже помоћ агенције попуњавају упитник својеручно, шта не знају да одговоре, сугеришемо им да оставе празно, а када заврше заједно прелазимо питања и онда следи допуна. Они који постављају строге услове ризикују да смање могућности за препоруку партнера. Има, на пример, жена које траже да мушкарац искључиво, буде најмање 20 центиметар виши од њих, тиме смањују број кандидата. До сада нико није злоупотребио упитник у смислу да упише нетачне податке. Ми не посредујемо напамет. Држимо се онога што је написано у упитнику. Гледамо да се преклопи што више захтева, и једне и друге стране. Има случаја да се нешто захтева као искључиви услов (нпр. да особа буде искључиво непушач) или да је само пожељан. Има нпр. и захтева да је будући партнер рођен у одређеном хороскопском знаку. А жене понекад захтевају мушкараца који има или нема бркове, односно браду, наводи Љиљана.

Поједине жене хоће ситуираног партнера, траже да упознају мушкараца са добрим примањима и да има стан. Материјална основа данас, нажалост, одређује све, начин размишљања и понашања... вредности. Такође, жене често јуре за каријером... Дођу у агенцију најчешће са 42 или 43 године живота. Заправо, дођу када у једном тренутку схвате да су саме. Многе ипак не желе да признају да су саме и да им то не прија... Замислите жену која на друштвеној мрежи објави фотографију како љуби љубимца, маче или куче, уместо партнера.

–Ми смо као агенција посредници за упознавање, а могло би се народским речником рећи – провадације. Ми

направимо, и затим предлагемо, одређену партнерску комбинацију. Прво питамо и пишемо једној страни, од које добијемо одговор. Тек ако се једна страна сагласи за познанство, онда се обраћамо оној другој. За познанство-контакт је потребна обојестрана сагласност. Претходно шаљемо упитник са пет-шест фотографија, на основу кога се они одлучују за познанство, или не. Сматрамо да је ово брло „животан“ начин доласка до познанства, уз дискрецију и заштићене личне податке. Саветујемо им да се превише не дописују, већ да одмах закажу виђење.

Крију како су се упознали

Када „Фортуна“ успешно посредује у упознавању сродне душе, ретко који пар ће рећи да су се упознали посредством наше агенције. Они нам се обраћају, зову, учлањују кад желе да реше проблем самоће. Нажалост, велика већина, чим реши тај проблем посредством нас, ми више не постојимо. Одлазе без поздрава. Најчешће заборављају ко им је донео срећу. Али, то је изгледа у људској природи. Чланство је доброволно. Али, понекад, када треба да дође до контакта, понеко се повуче... јер се уплаши тог новог контакт и познанства. Тада се се питају „Шта ће бити ако се поново разочарам. Па шта ће ми деца рећи“... У таквим случајевима ми смо ту да их охрабримо, разјаснимо дилеме које имају... тако да „Фортуна“ има саветодавну улогу, наглашава Љиљана.

Када успоставе контакт, тј остваре познанство, агенција их позива тек након три месеца. Поставља им се питање да ли су још у контакту. Одговарају најчешће једном речи... Има оних који су се видели једном, али нису јавили да су прекинули контакт. А неки, у знак захвалности, пошаљу фотографију са венчања. Имали смо и случај да је једна позната личност прећутала венчање са особом коју је упознала посредством „Фортуне“. Али, како каже она народна, заклела се земља рају да се све тајне одају. Из „Фортуне“ су реаговали тако што су им упутили честитку за венчање, за које они нису ни јавили „Фортуни“.

–Када успешно обавимо посредова-

ње у нама се јави осећај задовољства. Спојени су људи. Али, поштујући једно од основних правила нашег рада, ми тиме не можемо да се похвалимо јавно. Недавно су ме звали из једне телевизије да гостујем и да поведем два пара који су се упознали посредством нас. Контактирала сам дванаест наших парова, али нико није хтео пред камере.

Усамљеност и стрес води у депресију

Када се неко пензионисхе, многима више није интересантан. Уз то, велики број пензионера живе сами. Често притиснути и финансијским проблемима... има често и случајева када је потребно да финансирају децу. Пре четири деценије 20 одсто људи живели су сами. Данас је тај број порастао на 46 одсто. Дакле, у актуелно време су посредници у упознавању, па као што су праве и озбиљне брачне агенције много потребније него пре неколико деценија., истиче Љиљана.

Наука и технологија из дана у дан доносе сијасет новитета. Данас је много тога аутоматизовано, дигитализовано и дириговано... и депезионизовано. Када телефоном позовете неку установу, добије се снимљено објашњење „притисни дугме са бројем тим и тим, ако желиш то и то“. И скоро све је „на дугме“... Притиском на тастер компјутера може се наручити храна, платити рачун, резевисти карта за пут... и све то да не изађеш из куће, и без живе комуникације са другим особама. Данас постоји нпр. и банка ембриона. Постоји могућност да се купи ембрион од мајке и оца који нису познати. Испоставља се да неким женама више нису потребни мушкарци ради потомства. Овим се нарушавају нека природна правила, а у природи и друштву, ипак, треба да постоје правила. Цивилизација је опстала јер су људи остали ослоњени једни на друге. Зато је, данас све присутна отуђеност и самоћа велики друштвени проблем.

–На Западу при министарствима формиране су комисије које се баве усамљеношћу. Времешни људи су често напуштени од деце. Самоћа је погубелна код старијих људи. Често не проговоре три дана са било киме. После болести, самоћа је најгора ствар. Да би старе људе анимирали, на Западу су израчунали да им се више исплати да уложе новац у програме за активацију времешних људи, него за њихово лечење. Је, потврђено је да усамљеност и њоме изазван стрес воде у депресију и до појаве Алцхајмерове болести.

Све ово иде у прилог и оправдава постојање агенције као што је „Фортуна“. Долазак у „Фортуна“ се не заказује, може се лично доћи (то је увек препорука) у току нашег радног времена (радним данима, осим среде, од 15 до 19 часова), и посетити нас у просторијама за рад, у центру Београда. На сајту агенције ће намерник моћи да пронађе додатна објашњења и податке за контакт, закључује Љиљана Лепшановић Живановић. **3. Пешић**

Ваљевска фабрика одбрамбене индустрије учествује у изради најмодернијег оружја Војске Србије

„КРУШИК” МИНАМА ХРАНИ „КОМАРЦА”

Ваљевска фабрика одбрамбене индустрије учествује у изради најмодернијег оружја Војске Србије

Модерном оружју - дронovima „комарац”, којим ће бити опремљена Војска Србије, бојеву моћ обезбедиће ваљевска компанија „Крушик”. Екипе инжењера реномиране фабрике српске Одбрамбене индустрије из града на Колубари, наиме, убрзано освајају производњу бојевих глава и упалјача, да би „комарци” били страх и трепет.

Председник Србије Александар Вучић недавно, приликом посете Војнотехничком институту у Жаркову, најавио је да ће, између осталог, Војска Србије бити опремљена са више модела дрoнова самоубица. Циљ је да имамо 5.000 дрoнова „комараца”, за које ће, рекао је Вучић, „Крушик” да испоручи мине које могу да нанесу озбиљну штету лаким оклопним возилима, али и да унесу хаос у непријатељску пешадију...

- Велика је привилегија што учествујемо у веома важном пројекту освајања бојеве главе и упалјача за дрон „комарац” - каже в. д. генералног директора Холдинг корпорације „Крушик” Јованка Андрић. - Сходно досадашњем искуству и жељи младих инжењера да се докаже, у сарадњи са Војнотехничким институтом, испуњавамо све претпоставке да у најкраћем року реализујемо овај пројекат. Можемо да очекујемо велику тражњу и интересовање за дрон „комарац” у иностранству и закључење бројних уговора о испоруци на светском тржишту. Из актуелних дешавања у свету, схватили смо да се борбена тактика значајно мења, да се све више примењују модернија средства наоружања и војне опреме, која обезбеђују високу ефикасност. Дужни смо да будемо у току са новим трендовима, јер само тако можемо да обезбедимо дугорочно одрживо пословање.

„Крушик” ће производити мине за дрон „комарац” калибра од 60 до 120 милиметара. Уз то, фабрика производи и минобацачке мине калибра од 60 до 120 милиметара, вођене и невођене ракете земља-ваздух и земља-земља, артиљеријске пројектиле од 155 милиметара, авио-бомбе, ручне гранате, противтенковске мине, муницију од калибра 40 милиметара...

- Протеклих неколико година биле су веома тешке, јер смо најпре имали период врло мале потражње наше робе, низак ниво реализације и великог задуживања - подсећа Јованка Андрић. - Ширење пандемије ковида, отежано кретање људи и робе проузроковали су ниску реализацију, затим

И поред аутоматизације главни фактор у производњи је човек

Јованка Андрић, в. д. директора

је драстично поскупео материјал. У периоду кад су се многе компаније угасиле, „Крушик” је одолео, све то пребрлоди захваљујући истрајности запослених и посвећености и оптимизму руководства. Тренутна геополитичка ситуација нам је наклоњена, успели смо да склопимо нове уговоре вредне неколико стотина милиона евра. Наставили смо сарадњу са дугогодишњим купцима, закључили послове са новим пословним партнерима. Тако смо обезбедили послове

ОД КЛИЈЕНАТА НИКАД РЕКЛАМАЦИЈА

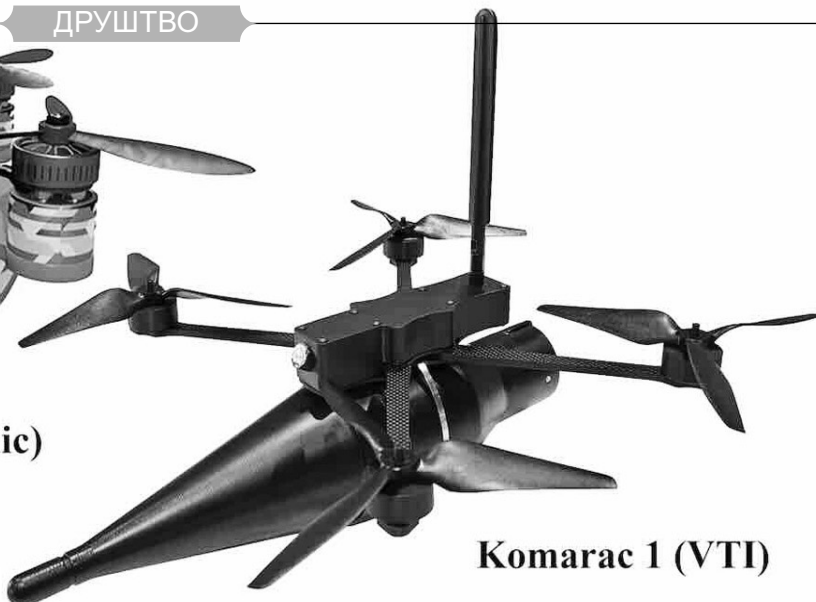
Приватну фабрику за производњу муниције, која се тада звала „Вистад”, основао је инжењер Никола Станковић, кога сматрају за једну од најзначајних личности у развоју Ваљева у 20. веку. После Другог светског рата, фабрика добија садашње име „Крушик”. Данас запошљава 127 дипломираних инжењера и 52 инжењера, широм света продато је више од 15 милиона производа у више од 70 држава, без рекламација. Холдинг корпорација „Крушик” у власништву је државе, простире се на око 140 хектара.

који фабрику воде ка консолидацији и постављању на здраве основе.

У „Крушику” данас има 2.100 запослених. Просечна јануарска плата премашила је 84.000 динара. Недавно је компанија обележила осам и по деценија постојања, када је речено да је фабрика 2022. године остварила најбољи резултат у уговарању нових послова. Реализација је 2023. удвостручена у односу на претходну годину - износила је 93 милиона долара. Поређења ради, у „Крушику” памте

Komarac (Šumadija Dinamic)

Komarac 1 (VTI)

У погонима је заступљена висока технологија

„Комарци“ су тешко решива енигма за противничку пешадију

рекордну 1984. годину, када је реализација достигла 73 милиона долара, што је тада било постигнуто са око 9.000 радника.

- Настављамо низом нових мера на путу оздрављења фабрике, а циљ је повећање зарада запослених - каже в. д. генералног директора. - Недавно је потписан нови колективни уговор, који предвиђа значајни скок плата, већ од фебруарске. Много је учињено на побољшању квалификационе структуре запослених, што омогућава боља радна места и веће зараде, а постиже се и већа продуктивност, виши ниво производње и реализације. Два пута годишње „Крушик“ расписује конкурс за пријем младих инжењера, нудимо стипендирање најбољих студената на престижним факултетима у Србији, добре услове за рад, помоћ у

ОДУВЕК ОКОСНИЦА ПРИВРЕДЕ

- С обзиром на подршку коју „Крушику“ пружају највише државно руководство и Министарство одбране, сигурни смо да радимо прави посао - поносно каже Јованка Андрић. - Одувек је „Крушик“ представљао окосницу привредних, друштвених, социјалних и културних збивања у Ваљевоу и колубарском крају. За нас, који данас представљамо „Крушик“, богата историја је велика обавеза и изазов да не поклекнемо, већ да наставимо путем развоја и напретка.

решавању стамбеног питања. Због свега тога, верујемо да ће млади стручњаци имати добар мотив да дођу у „Крушик“.

На сајму „Партнер“, истичу у овој компанији, прошле године, „Крушик“ је показао да може да буде једна од најбољих одбрамбених фабрика, издвајајући се широким производним програмом. Држава је помогла да се до краја године садашња, дотрајала котларница на угаљ и мазут замени најсавременијом на гас. Од државе „Крушик“ је добио 14,5 милиона евра за осаврењавање и повећање производње мина и ракета, проширење капацитета ливнице за ливење експлозива...

- Задржали смо производњу минобацачких мина по којима је „Крушик“ деценијама познат у свету, али се све више враћамо ракетном програму - истиче наша саговорница. - Најпре, за Војску Србије имамо важне уговоре за освајање и производњу ракета 128 милиметара „огањ“, домета 40 и 50 километара. Предано радимо на

освајању вођених и модернизацију ракета „маљутка“. У првом плану су и мине продуженог домета. Наравно, и мине за дронове. Наш најбитнији задатак је да одговоримо свим захтевима Војске Србије и Министарства одбране, у чему смо врло предани и истрајни.

„Крушик“ убрзано ради на два важна задатка - побољшању услова рада и безбедности запослених и модернизацији увођењем аутоматизованих и роботизованих процеса, чиме се значајно подиже продуктивност, наглашава Андрићева:

- У новом инвестиционом циклусу, значајна средства наменили смо за пројекте који управо директно утичу на побољшање услова рада и већу продуктивности.

Бранко Пузовић
Извор: *Новости*

Кома дугује америчка држава са задужењем од око 35 трилиона (како то они називају) долара? Цифра је незамислива, осим што је немогућа за отплату. Истина, највише дугују садашње и бивше империје. Овако или онако, у готовини или у природи. У отетим територијама или покраденим културним добрима. У уништеним ресурсима или побијеним људима. Америка своје дугове натоварује на леђа и својим савезницима и својим непријатељима. Све то јасно видимо. Али прича о дуговањима слаже се вековима. Шведска је, рецимо, некада била моћна империја. Ипак, после изгубљеног рата с Русијом упала је у озбиљна дуговања па је краљица Урлика Елеонора продала оно што су данас Литванија, Естонија и Латвија царској Русији, тачније Петру Првом, за два милиона рубаља. У данашњим новцима, кажу упућени, то би било око 350 милијарди долара. На то иде и сва инфраструктура коју је, по тим државама, изградио СССР, у прошлом веку. Па ко ту коме и колико дугује? С друге стране, лукави Американци никада Руској империји нису исплатили 7,2 милиона долара за Аљаску. А Аљаска данас, опет кажу упућени, вреди више од 500 милијарди долара. Да ли би америчка империја требало да напусти ту територију и плати надокнаду за неосновано богаћење? Други руски цар је, у два железничка вагона, натрпао пет тона златника и одвезао их у Норвешку да би били сигурни од домаћих насртаја. Никада своје злато више није видео. Има ли ту да је неко дужан?

Године 1914. из руске царске банке злато у вредности од данашњих 50 милијарди долара пребачено је у британску империјалну банку. Било је намењено за набавку оружја. Од тог посла није било ништа, али злато је остало у Британији. Онда је Руска империја 1915. и 1916. године америчким банкама пребацила 23 милијарде долара у злату. Опет за набавку оружја и барута. Ни од тог посла није било ништа. Злато остаде у Америци. Затим је Руска империја 1916. пребацила 300 тона злата у јапанске банке. И опет за наоружање и опет од посла није било ништа. С једне стране Руси су, изгледа, трошили злато баш као пијани милијардери. С друге стране, сва ова замрзавања руске имовине по Западу, због рата у Украјини, као да су проистекла из, видимо, историјског тока који, чини се, као да подражује „апциговање” руског богатства. Па, ипак, богати банкар Запада били су много бесни када је Русија, под Путином, почетком 21. века, исплатила већину дугова према Западу и прекинула зависност од ММФ-а и Светске банке. Тај бес држи их све до данас.

Наставак империјалних ратова

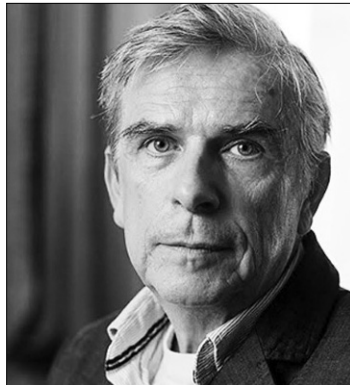
То како су руски цареви трошили злато, народ и државу морало је, наравно, да изазове револуцију. Али чак је и при-

Свет у променама

КО КОМЕ ДУГУЈЕ

У драматургији важи правило да све трагедије настају из заблуде. И ту се онда намеће присећање на речи немачког цара Вилхелма, који је самоуверено и одлучујуће тврдио следеће - Словени нису створени да владају, они су створени да служе

Пише: **Станко Црнобрња**

времена руска влада 1917. пребацила четири тоне злата у шведске банке. Опет за наоружање и опет ништа. На крају, Русима је синило да морају да развију сопствену производњу наоружања и ево докле су догuralи. Али расипање руског злата није престало револуцијом. Наиме, у контрареволуцији адмирал Колчак је из банке у Казању извукао 100 тона злата које је одбио да преда „на чување” чехословачком корпусу, којим је командовао Морис Јанин, француски генерал и командант свих контрареволуционарних снага у Сибиру. Зауврат Јанин хапси Колчака и испоручује га Црвеној армији, која га стреља 1920. у Иркутску. До 1925. овом благу, за које се знало да је у Прагу, губи се сваки траг. Године 1922. Лењин пребације 93,5 тона злата у Немачку и оно завршава као „трофејно” у Вапцие Ле Грансе у Паризу. Године 1963. владе Француске и СССР-а уговором потврђују да 45 тона злата

остане у Француској, као отплата дуговања Руске царевине, а да се остатак врати у СССР. Тај повраћај никада се није десио. Уз то, француска централна банка, још од 1914. до данас, држи руско злато у вредности од 23 милијарде долара.

Дакле, ово је само мали део дуговања која су се успоставила између империја. И то пре сто и више година. Данас, натења око тога ко коме колико и шта дугује, очигледно, воде у велики светски конфликт. Али тај велики светски конфликт биће само наставак ратова које су империје вековима водиле једне против других. Ево како то изгледа, опет на примеру Русије. У прошлости је Русија с Француском ратовала че тири пута. Исто толико пута ратовала је с Јапаном. С Кином је ратовала три пута. Али од 16. до 19. века са Шведском је ратовала десет пута. Закључно с ратовима од 1700. до 1721. Шведска је изгубила скоро трећину своје територије и, свакако, статус велике силе. Рекордер је, ипак, Отоманска империја, с којом је Руско царство од 16. до 20. века ратовало чак дванаест пута. Црно море, Северни Кавказ, Јужни Кавказ, Крим, све су то била спорна питања решавана ратовима. Стишало се тек када су бољшевици дошли на власт. У намери да своју идеологију прошире и на Турску активно су учествовали у стварању Републике Турске као наследнице велике Отоманске империје. Али и сами бољшевици на власт су дошли тек победом у страховитом грађанском рату од 1917. до 1922. године, у коме је страдало више од 12 милиона људи. А у коме су, на страни белих, а против црвених (бољшевика), ратовале трупе из Чехословачке, Велике Британије, Канаде, Аустралије, Инди-

Дан Друге бригаде Копнене војске

ЈОШ ЈЕДНА УСПЕШНА ГОДИНА

је, Јужне Африке, САД, Француске, Пољске, Грчке, Естоније, Србије, Италије, Кине, Латвије и Румуније.

Да, ту је, наравно, и Пољска. Од 1018. до 1939. године с Русијом је ратовала десет пута. Чак 1815. Пољска, освајачким ратом Русије, и формално постаје део царске Русије. Следе устанци и побуне, а Русија наплаћује дугове тако што укида Сејм (пољску скупштину) па чак уводи и ограничења на употребу самог пољског језика. У рату од 1919. до 1921. Пољаци освајају своју слободу, али совјетска империја наплаћује дуг 1939, када, у договору с нацистичком Немачком, распарчава Пољску, при чему у „ослободилачкој кампањи“ у Катинској шуми стреља, као „сепаратисте“, 22.000 пољских грађана и официра пољске армије. И, онда, та два језива рата између Немачке и Русије. Први и Други светски рат, у коме су обе стране, ратујуће једна против друге, изгубиле више од 40 милиона људи. Наплата дугова, после два светска рата, кроз НАТО и Варшавски пакт, претворена у хладни рат, довела је до распада совјетске империје и уједињења Немачке, која је, ипак, и дан-данас, зато што је дужна, земља ограниченог суверенитета с десетинама хиљада страних (окупационих) трупа (највише америчких) на својој територији.

Велика заблуда и даље у игри

Немачко-руски односи су у центру европских политика већ више од триста година. Ово што се сада дешава у тим односима одраз је судбоносног сукоба две империје - америчке и руске. Наиме, америчка је одлучила да је ово време у коме треба и може да уђе у дуго припремани рат с Русијом и да је сломи. У овом тренутку то је рат који Америка води посредно, управо кроз две државе које с Русијом имају изузетно „крваву“ историју. А то су Пољска и Немачка. Украјина је, наравно, сасвим посебна и изузетно трагична прича. У буквалном смислу између чекића и наковња ова велика нација страда као мало која до сада. Све то видимо као епохалну трагедију која, сада сасвим озбиљно, прети да уништи цео свет. Као што сам неколико пута истакао, у драматургији важи правило да све трагедије настају из заблуде.

И ту се, онда, намеће присећање на речи немачког цара Вилхелма, који је самоуверено и одлучујуће тврдио следеће - Словени нису створени да владају, они су створени да служе. Та заблуда пренела се на све западне освајаче који, један за другим, у походима на Русију завршавају поразом. Све нас, у тим походима, безумно воде у пропаст, заслепљени том лудачком заблудом, најзлокобније исказаном у наказности нацистичке Немачке, а то је - да су неке нације, неке културе, неке расе супериорне и да им то, само по себи, даје право да владају светом. Значи, нацизам је фатално обликовао и данашњи свет. Зато, на крају, управо нацизам дугује човечанству одлучујуће и финално самоубиство из предумишљаја. Које се, наравно, неће десити. Јер, велика заблуда је, и даље, у игри.

На Петровдан, 12. јула 1805. године, Карађорђе је са 6.000 устаника, извојевао победу над Турцима у ослобођењу тадашњег Карановца, а данашњег града Краљева. У историји је тај датум познат као бој на Карановцу.

Овај значајан догађај из историје нашег народа је 2007. године, када је формирана 2. бригада Копнене војске, установљен као дан тог састава. Команда бригаде и знатан део јединица се налази баш овде у граду Краљеву. Овај дан је и крсна слава бригаде - Дан светих апостола Петра и Павла, који су и заштитници јединице.

Прослава Дана бригаде је организована у касарни Рибница. Као и досадашњих година, врхунска организација и много значајних гостију: заменик команданта Копнене војске генерал мајор Слађан Стаменковић, представници Српске православне цркве и Исламске верске заједнице, председник Рашког управног округа и представници Моравичког и Златиборског округа, представници полиције и жандармерије, а и борацких и удружења ратних војних инвалида из зоне одговорности бригаде. На прослави је била и делегација УВПС из Краљева са председником Градске организације Радојем Томашевићем на челу.

Према протоколу дочекана је државна застава а и интонирана химна. Минутом ћутања одата је пошта свим погинулим и умрлим припадницима бригаде. Присутне је поздравио заменик команданта Копнене војске генерал-мајор Слађан Стаменковић. Прочитан су телеграм честитке од највиших војних органа и команди, а након тога је командант бригаде бригадни генерал Сениша Сташевић поздравио присутне и подсетио на најзначајније задатке и успехе бригаде у последњих годину дана у све три мисије војске.

У реализацији задатака из прве мисије посебно је истакао успешну реализацију задатака везаних за административну линију и Копнену зону безбедности према Косову и Метохији, у врло сложеним условима. Јединице бригаде су непрекидно ангажоване на том простору а снаге су у

сваком погледу ојачане и додатно оспособљене.

Јединице бригаде су врло успешно учествовале на свим тактичким вежбама које је организовала Војска Србије, а и сама бригада. Део војника на добровољном служењу војног рока је други део практичне обуке прошао у јединицама бригаде. Видљиво је да је обука јединица и обезбеђење високог нивоа борбене готовости постављено као најважнији задатак бригаде.

У оквиру друге мисије истакнуто је ангажовање једне чете у Либану у склопу међународних мировних снага од краја децембра месеца прошле године. Иначе, бригада више година шаље своју чету у Либан. Примерним радом и добрим извршавањем постављених задатака јединица је Војску Србије и нашу земљу представила у најбољем светлу, што говоре и оцене које су тамо добијали.

У оквиру треће мисије (Помоћ цивилним властима) најзначајније је истаћи ангажовање инжењеријског батаљона на Пештерској висоравни у поправци сеоских путева и њихово довођење у употребљиво стање. Војни лекари су често обилазили, прегледали и лечили старе и болесне на Пештеру и у Копненој зони безбедности.

Најважније од свега је недвосмислен утисак да народ Војску Србије доживљава као своју и да у најтежим ситуацијама може да рачуна на њену помоћ и заштиту.

Иза свечано постројених јединица у форми тактичко - техничког збора, постављена су најмодернија возила, дрона и наоружање којима је бригада опремљена, тако да су гости могли да то погледају и добију додатне информације за оно што им је најинтересантније.

У јутарњим часовима организовано богослужење и сечење славског колача, онако како то црквени обичаји налажу.

Градски одбор УВПС Краљево изражава посебну захвалност Команди бригаде за коректан однос и пружање помоћи кад год је била потребна.

Јован Симић

Седамдесет осам дана као седамдесет осам година

ПОД СТАЛНИМ РАКЕТНИМ УДАРИМА

Пушку сам држао у левој руци. Окренуо сам се, видео сам врх те ракете и два њена пераја, само два сам видео, бацио сам пушку два или три метра испред и скочио у канал, згрчио се и ставио руке преко главе. Погодак. Котларница иза мене. Само десет метара иза. Само толико.

Још увек је било пуно људи у касарни. Остаће ми урезани у сећању неки капетан Јекић дежурни касарне, његов помоћник водник Крстић из Бојника мислим и командир страже мој класић водник Дејановић из Лебана. Само ћу једном рећи ово. Ови људи су били на тим дужностима које сам набројао добре две недеље рата, па и тог дана 26. марта када смо први пут бомбардовани. Зграда у касарни у којој су били смештени полицајци, цивилни полицајци, било их је у свим касарнама на Косову и Метохији. Е те вечери те ноћи, су пале прве жртве. Док сам са војницима био на положају око касарне неки војници су настрадали у војничком умиваонику бријући се... Како, зашто..., њих тројица или четворица? Грмело је. Три ракете које су погодиле зграду и четврта која је промашила и пала ту на неких двадесетак метара, према ауто парку и направила кратер величине да може да упадне цео тенк. Све сам то видео сутрадан и није ми било јасно зашто смо ми и даље ту. Видећу много година касније на интернету баш тај снимак погођене зграде на YouTube (касарна Урошевац), „господа милосрдни анђели“ снимала из авиона вероватно за кућни видео.

Али ми смо преживели још један дан. Као да се ништа није десило. Наставили смо да функционишемо, ту у касарни, иако смо преживели један напад. Време ручка, а ми у ресторану, као да неће по дану да нас бомбардују, можда је и нема време за ручак.

Ракетни напад

Био је престанак ваздушне опасности. Вратила нам се група људи из неке борбене групе, нека галама је. Мало је прошло подне. Још мало па време ручка. Зове ме заставник Тркуља да узмем неке конзерве, истоварају неке кревете на расклапање, није ми јасно зашто их уносе у зграду,

али то се дешава. Видим ту и Гуцу без зуба са брковима који се нешто смеје. Ту је и неколицина војника. Налазим се по средини зграде са доње стране и планирао сам да кренем ка положају где сам имао пар војника који су стражарили. То је онај део касарне где смо трчали у случају узбуне. А онда тај глас “Крлеееее, ајде да узмеш конзерве”!!!. Кренуо сам десно према Тркуљи, али онда се само зачуло страшно фијукање из правца препрека у касарни, да мислим да се у том правцу осликавао тј. јасно видео прелепи врх, највећи врх на Шар планини - Љуботен, да из тог правца фијукање, онда и прегласна ватра наших војника који су прагама покушавали да оборе тај пројектил, ту ракету или шта је већ, али она је завршила право у зграду Команде и то тачно у лево крило зграде где су били смештени персоналци, а онда још један или два пројектила, мислим два која су погодила кухињу, тј. војнички ресторан. Успео сам после првог пројектила само да утрчим у нашу зграду и да станем тачно на вратима јер је био зид широк око пола метра и толики и футер врата и проценио сам да је једино ту могуће преживети следећи удар. Десила се и друга и трећа експлозија и нисам имао више шта да чекам. Појурио сам право, па десно низ ходник и био ван зграде. Пале су три ракете. Напољу као у пустињи када је јака олуја. Само дим и прашина, јаукање из правца кухиње. Чујем вриску жене, доле лево. Не види се прст пред оком. Десно нисам смео. Трчао сам лево, можда 50 метара кад сам изашао из дима, магле и прашине која се јако брзо склањала кад се чуло још једно гласно фијукање. То је тренутак када сам потрчао поред котларнице, прошао још десетак метара, биле су ту неке плитке саобраћајнице и неки број резервиста са плавим капама на главама, видео сам њих и тај мали канал од саобраћајнице. Пушку сам држао у левој руци.

Окренуо сам се, видео сам врх те ракете и два њена пераја, само два сам видео, бацио сам пушку два или три метра испред и скочио у канал, згрчио се и ставио руке преко главе. Погодак. Котларница иза мене. Само десет метара иза. Само толико. Устао сам, потрчао пар корака, заборавио пушку, вратио се, узео је и наставио да трчим. Док трчим видим делове котларнице, вентиле разне, па чак и на преко сто метара од места удара. Пало их је укупно четири. Након двеста метара, други налет и још четири комада. Знам да сам само улетео у неке објекте, па нису земунице, били су укопани у земљу са три стране, мали улаз, али је кров био лимени, али улетео сам буквално тако унутра и скочио преко пар војника који су лежали тамо и сакривали се. Увек су ишле по четири комада. Те ракете, увек по четири.

Сваког дана бомбардовање

Биланс тог дана је ужасан. Настрадао нам је старији водник Миленковић колико се сећам, у згради Команде и госпођа која је радила у кухињи, она је остала без ноге. Преживела је. А у тој нашој лепој касарни и даље функционише исти дежурни, исти помоћник, иста стража са командиром, капетан Гуцковић, потпоручник Петровић, ја и двадесет војника. Половина војника Гуци, а друга половина Пери и мени. Тек после 7. априла смо напустили касарну, али не предалеко већ на „коту“, тако смо је звали. Боровњак изнад касарне, место где су се реализовале вежбе и где је било изграђених земуница за смештај људства. Било је већих бетонских, али и једне мале, направљене од бетонских стубова као што људи стављају у виноградима, е баш од тога је била наша сазидања, отприлике десетак можда мање метара дугачка и не више од 1,6 метара широка. На педесетак метара од ње ставили смо агрегат, а и одмах ту поред на десетак метара од ње

поставили смо и шатор са два поља, не знам зашто, али сећам се да је у њему било једног стола и пар столица на расклапање.

Бомбардовање се наставило свакодневно. Није више било дана да нас промаши, обавезно више пута у току дана, само да нас подсети да су ту. Тек можда трећа недеља бомбардовања, а мени већ године пролазе. Никако дан нови да дође. Минут ти је сат. Неизвесност. Нестрпљење. Не знам шта ћу радити наредног минута. Имали смо пар стражара. Остало нас је не више од петнаестак са Петровићем и самном. Гуца је већ са својом групом отишао у град. Тамо је безбедно. Неће гађати град у коме живи преко 90% Шиптара. Организовали смо живот на коти некако. Имали смо један БТР са митраљезом на ивици шуме, имали какво такво склониште, одрадили један добар заклон за стражара и пар солидних места за одбрану. Ишао сам три пута дневно до града за храну. Била је разноврсна. За доручак салама посебна и можда млеко, ручак макароне или шпагете, за вечеру пиринач и тако минимум шест дана у недељу. Добијали смо по војнику и десет цигарета, најпре век, па *мораву*, *зету*, касније *бест*, ма и до *класика* смо стигли како је време одмицало.

Бројно стање су нам повећала два добровољца. По годинама обојица су могла очеви да ми буду. Један од њих је био отац војника из мог одељења, а други војников стриц, бивши поручник у инжењерији, скинуо се из мени непознатих разлога, али дошао због својих братанаца. Један као што рекох код мене у одељењу, док је други био на граници са Македонијом, Ђенерал Јанковић, тако се звао прелаз. У мноме ми је олакшан посао од кад су дошла њих двојица, најпре због већег бројног стања и сигурности боље, а друго због искуства, један био поручник, а овај други прошао рат у Хрватској и Босни. Имао сам више самопоуздања уз такве људе.

Веза са најближима

Доручак, али данима, око девет, узмем онај сендвич са том саламом популарном подригушом и криглом млека, нашао сам ту криглу и дуго дуго је чувао, али кажем око девет, ма као наручени, салама, хлеб,

млеко и налет авиона, ама баш сваког јутра. Потрчим пар метара заједно са оним сендвичем и криглом и бацим се наравно лактовима на земљу, не дао бог да ми испадне то мало хлеба и то мало млека што смо добили. Таква сцена се понављала данима. Просто сам се већ био навикао. Сваког дана узмем доручак у руке и кренем ка месту где мислим да залегнем, док су они неуморно гађали касарну. Не знам шта више гађају у њој, јер је падало по десетине ракета или бомби сваког дана, али исто тако те ракете и бомбе су нам сваким даном биле све ближе и ближе. У целој причи било је и једне утехе, до једног датума. Преко Центра везе у касарни добијали смо и један број, цивилни, који смо неуморно користили сви ми, могли смо да позовемо кога год желимо кад год пожелимо, тако да је нормално лакше било кад смо били у могућности да разговарамо са својим најближима и кажемо једни другима да смо живи.

Свакодневно смо имали прекиде на тој вези, падале су и бомбе и ракете преко кабла који је долазио до нас, некада директно, некада поред али је обарао преко њега и дрвеће и делове зграда које су га кидале, али смо га увек поправљали, нисмо остајали без те везе која је живот значила. Имали смо је све време до бомбардовања поште у Приштини, а онда након тога месец дана се нисам јављао кући, колико сам схватио касније из приче мојих родитеља и сестре, нису више веровали да сам преживео.

Како је рат одмицао губио сам више осећај страха. Све више ми је све постајало равно. Дани дуги. Храна иста, салама пиринач, шпагете, макароне, исто и исто, нема купања, нема чистог веша, вода само за основне потребе, тј. за пиће. Војници су постајали све нервознији, губили су стрпљење, налазили алкохол, опијали се.

Петровић, ја и овај добровољац, једног дана, изашли из шуме, удаљили се добрих сто метара на чистину. Небо је кристално чисто. Чујем их опет. Ено га горе, али иде ка њему и ракета. "Пооооооодак", сви у глас. Гледамо горе. Овај добровољац пуца. Пао сам на колена. Гледамо сви у небо. Ту је и неки војник Дражић. Авион лети, сада се и упалио, гори у ваздуху и пада колико видим право на нас. Гледамо

у тај авион и све је већи и већи и сад одлази мало лево на брдашце на око 150-200 метара од нас, велики црни дим, али брзо нестаје. Дражић је отрчао ка њему. Након пар минута донео је крило авиона.

Густа магла метака

Израелске је производње. Па зар и они на нас? А опет погледамо горе, а оно нешто наранџасто. Па то је падобран! Све се јасније види, већ је као фудбалска лопта, али бежи скроз на другу страну преко шуме ка шиптарском селу. Трчимо преко те ливаде па у шуму, па кроз њу. Трчи самном и неки војник Обрадовић, остао ми у сећању као једна велика лажовчина, онако као прави ловац или риболовац, али трчимо нас двојица и само што нисмо изашли на други крај шуме која је укупно била широка око 300-400 метара, кад су се само зачули хици изнад наших глава. Пали смо, обојица, срушили смо се као покошени, пушка ми је излетела из руку. Успели смо да увучемо главе и руке у ту рупу од пола метара која је била намењена за смеће, а задњица и ноге су биле напоље. Прошла ме је јака језа. Па нисам се толико уплашио данима чак ни од бомби и од ракете које је пала од мене на десетак метара. Али ово је друго. Први пут за све ово време Шиптари су запуцали право на мене. Куршуми су ми летели један за другим тик изнад главе, а борове иглице падале тачно на врат између шлема и крагне од кошуље. Нисам могао да устанем. Погледао сам десно како овај добровољац покушава да оспособи митраљез на БТР-у који је блокирао. Густа магла метака не даје да подигнемо главу. Тако пар минута. А зашто? Бране тог падобранца који се катапултирао из авиона. Онда се зачуло право и снажно рафално пуцање. Подигли смо главе. Није било више пуцања на нас. Два или три БРДМ-а су изашла из града и кренули право на шиптаре и оног падобранца. Утихнули су шиптари сад. Нису више смели да промеле нос. Падобран који се сад већ баш види, можда величине једног метра, погођен је и пада већ огромном брзином, као крушка са дрвета. Заставник Борос на једном од БРДМ-а прошао поред нас и настаvio да дејствује по Шиптарима до дубоко у ноћ. Заслужили су. Радовали смо се. Ипак то није био прави авион, била је то беспилотна летилица која је вероватно након што је погођена избацила падобран са опремом за снимање или шта год, али падобранца није било. Умало да погинемо ни због чега.

А сутрадан још два комада су пала у Урошевцу граду. Баш су вредни били наши противавионци. Мислим да смо их само разгутили. У два дана три летилице. Све више слушамо вести да ли тачне или због јачања морала да има још пуно оборених авиона, као и много оштећених који слећу на аеродромима у целом окружењу.

Сваки дан ми је био исти

Пролазе дани. Петровић одлази у град. Остајем најстарији по чину, са још десет војника и два добровољца. Сваког дана све већа напетост. Војници више не трпе никакву команду. Остали су само они који су доведени из града јер су тамо направили неку брљотину, напили се, одбијали наређења, знам да су направили нешто лоше па су их допремили код мене, а ја

Авиони су непрестано сејали смрт

ништа баш нисам скривио, само сам био најмлађи и по стажу и по годинама, ваљда је то грех.

И тако дан за даном као година за година. Мислим да је прошао и први мај. То је ваљда био празник кад људи иду на ура-нак, неки пеку роштиљ, седе поред реке или језера, можда пецају или на неком брдашцу блеје у даљину. Сваки дан ми је био исти. Није ме занимало који је дан. Све једно је било да ли је понедељак или среда или субота. Седмица није имала смисла. Могла је да почне и са уторком или недељом. Баш је све једно. Нема слободног поподнева. Нема изласка у град. Нема викенда. Ничега нема. Иста храна, исти људи, иста јутра, исти сати, ма све је исто. Све!

Спавао сам у земуници у којој нисам могао да се опружим, недељама. Широка је само 1,6 метара, могао сам да бирам, да искривим врат, или да згрчим ноге, трећег нема, а није то једна ноћ.

И тако ненаспавањ једног јутра устајем, а неки војник Томић ухватио пушку за цев и удара кундаком и доњим делом сандука о дрво. Велики, дебели бор. Оштро сам га питао „Ало Томићу шта то радиш“? Окренуо је пушку у једном потезу ка мени и одговорио неким гласом који је био претећи „Шта, шта ја то радим“? Спустио сам нагло „лопту“, пришао, загрлио га пребацивши руку преко његовог рамена и почео да га убеђујем како мора да буде јачи и мора мало да се смири, да одспава, да ће бити све у реду. Био сам млађи скоро од свих војника. Само је један војник био млађи од мене. Неки Дејан Јаковљевић, његов отац је добровољац, човек који нас свакодневно снабдева храном и водом.

Потрага за саборцем

Једанаест сати пре подне. Доручка нема. Нешто се десило. Можда је гума на „дајцу“. Ипак је то стар камион, возио сам га данима док сам ишао са храну, ма стварно једна велика кршина која чак нема ни ауспуг, покидан је на пола. Ништа нисам чуо док сам га возио раније. Буљим онако у небо волећи га јер нема шансе ни са отвореним прозорима да чујеш ни авион ни ракету, па да ти пролети и испред носа. Али тог дана није била гума. Доручак нам је дошао око пола дванаест, а мој добровољац пијан и непрепознатљив скроз. Почео је да ме вређа и псује, само зато што сам му рекао да није у реду и фер да због њега војска гладује. „Истоварио“ је ту храну и не базирајући се на мене или било шта што сам рекао или покушао да кажем, упалио је камион и отишао у град за ручак. Кад се вратио и донео ручак био је видно пијанији него пар сати раније, посвађали смо се, чак је и његов син стао на моју страну, сећам се речи „шта дираш дечка“, али очито да је дошло време кад више нико никоме не сме било шта да каже или нареди. Стигао је око осам, пола девет камион, стигла и вечера са њим. Седео сам у шатору са неким Војканом из Ниша, војник ментално заостао, али животна жеља његове породице очито је била да заврши војску па је зато и дошао, али мислим да му коефицијент интелигенције није био виши од 40-50. Ушао је Дејанов отац у шатор, може се рећи „мртав пијан“ и рекао следеће: „Овде нас је 12, за два сата биће нас 1.200“. Изашао је из шатора. Остао сам сам у шатору. Прошло

је десетак минута и изашао сам напоље. Питао сам Војкана, где је отишао, да ли га је видео. Добио сам негативан одговор. Након пола сата чуло се пар пуцњева, али пушкарња је било непрекидно, нисам се више ни обазирао посебно. Узео сам уређај за ноћно осматрање и гледао околу али ништа нисам видео, није било било каквих покрета.

Јутру сам отишао за доручак. Никоме и даље ништа нисам рекао о несталој добровољцу. Брзо сам се вратио на коту. Узео сам шлем, једну моторолу, другу дао његовом сину, а са његовим братом кренуо у потрагу за њим. Идемо ивицом шуме, приближавамо се првим шиптарским кућама, нема никога, тек на једној тераси мало даље нека жена пере веш у кориту. Покушава да „побегне“ у кућу, али је задржава. Питам је за човека са брадом, у униформи, старији мало. Реч не проговара, само клима главом, негира да је ишта видела и чула. Тражили смо још неко време и до ручка се вратили назад. Отишао сам да довозем храну и тад известио командира да је нестало Дејанов отац. Написао сам изјаву о нестанку вратио се „горе“. Надао сам се да ће сваког трена да се појави. Знао је да одлута повремено, тј. свакодневно је одлазио у касарну по неку опрему, доносио нам нове чизме, мајице, кошуље, нашао пиштољ *тетејац*, са муницијом, нашао неке бомбе које је окачио на опасак, донео, први пут сам видео индукторски телефон ПТИ, на дугме, без ручице и окретања. Надао сам се, надао сам се и два дана након тога, али само још два јер је трећег дана пронађен мртав поред пруге, без чизама, без пушке, убијен, са ранама од метка и бомбе. Завршио је свој живот. Страхан губитак, за мене, за све нас, за његове синове. Ако сам за све ове године имао неки тежак задатак, то је тог дана када сам саопштио његовом сину да му је отац пронађен мртав. Другог сина су довезли са карауле „Бенерал Јанковић“, а након тога сам га одвео брату на коту. Изашао је момак из камиона, пришао брату, уплакан, било је суза и жецаја. Само се загрлио и отишао. Негде! Само њих двојица дубоко у шуму. Имао сам 21 годину, непуну. Нисам ни знао шта тачно да радим. Можда је било исправно некако другачије, али ја нисам знао.

Најукуснији оброк

Рат се наставио. Удари су се појачавали. Све чешће и чешће бомбардовање. Шта ли више гађају у тој касарни. Немам више воље ни зашто. Превише сам уморан. Опет три пута дневно одлазим до града по храну. Војници постају све опаснији и гладнији. Смучио им се пиринач, загдиле им се макароне и шпагете, та посебна салама. Смучило се и мени све, али опет морам по „ту“ храну.

А једног дана, кренуо ја опет тако по ручак, мало раније, имао сам још неких додатних обавеза на више различитих локација у граду. Задржао сам се сигурно два сата, мање-више. Вратио се на коту и наравно имам шта да видим. Војници, заложили ватру, велика шерпа, можда онако од двадесетак килограма и крчка се силно неко месо. Прелепо мирише, све се већ распада и онако одваја на конце. Одакле то!? Неки тај Обрадовић, упуцао теле од биволице и решио да обрадује све момке. Није ми било све једно, ипак утрошени

метак, пуцањ који је неко чуо, осећао сам не страх, али малу дозу нервозе и незнања и ишчекивања шта би све могло да проистекне из тога, али на крају сам се придружио скупу и ручао заједно са њима. То ми је био један од најукуснијих оброка у току рата. Не! Не један од најукуснијих, већ најукуснији дефинитивно. Имали смо хране за два дана. Само смо то и јели више пута у току дана. За оброке тих дана сам ишао само јер сам морао, али при повратку на коту само би просуо опет неку тестенину или пиринач. Трећег дана сам део тог меса и однео колегама и другари-ма који су били смештени у граду, штета је било бацити у том тренутку може се рећи поспластицу.

Иста песма

Полако одмиче и месец мај. Иста прича. Ништа ново, сем што смо прешли са *мора*-ве и века на *бест*, ваљда плави. Неко се сетио да ме замени. Сишао сам у град, мало да се релаксирам, ако се то може тако назвати. Нисам сигуран ко је дошао да ме замени. Није ми ни важно. Ко год. Било их је у граду бар пет или шест који су преседели цео рат тамо по разноразним шиптарским кућама, локалима и подруми-ма-кафићима. Био сам тамо седам дана. Устанеш. Једеш. Неки састанак кратки. Одмор. Лежање. Купање. Одмор. То је био рат у граду. Није наравно било сетње без страха у ноћним условима, али ништа страшније него и пре бомбардовања. У то време било је и пуно места у граду где су живели већином Шиптари тако да се није ни смело пролазити тамо или боравити ако ниси у неком већем друштву, претпо-стављам. А сада, онако идилична слика. Људи шетају градом, махом Срби, мало је Шиптара, тј. склањају се негде. Сећам се слике данима која се правила мало пре бомбардовања, али и током целог рата. Да! Слика. Шиптари су све време покушавали да инсценирају неко протеривање, егзодус над њима. Свакога дана биле су превелике гужве на железничкој станици где су се они укрцавали на тај воз одлазећи некуда, а опет увече би се враћали и опет наредног дана *иста песма*. Неко је управљао тим неуким људима. Слушали су нечије савете или наредбе, а могли су мирно да седе у граду и сачекају најмирније и најнормалније да се оконча ова мука која је задесила све нас.

Мада! Искрено, мислио сам да нећемо извући живу главу. Није било назнака да нешто може да се промени. Они су тукли касарну, ми слушали како су почели да разарају многе цивилне објекте по целој нашој лепој Србији, а шта смо онда могли да очекујемо тамо негде где нас је и бог изгледа заборавио. Сви смо знали да ако крену са копненом офанзивом да ће то бити и крај, баш исти онакав као и 1389. године. Разлика би била само у једној ствари, а то је у броју жртава јер нико преживео од нас не би. Молио сам се у себи стално да се тако нешто не догоди, а и свакодневно маштао како би било лепо да се којим чудом огласи неко ко ће саопштити да је крај, да је све готово, да нема више рата, да се враћамо да подижемо касарне, да се вратимо у неки нормалан живот, бар нормалнији од тог који већ два месеца живимо, а и пре тога више месеци.

Милош Крстић, заставник,
у време агресије водник у 243. бригади

Представљена књига
„Једном подморничар...“

БОГАТ ИЗВОР ГРАЂЕ ЗА ИСТОРИЈУ

Рукопис се простире на 300 страна. Садржи 14 поглавља, илустрованих са 445 фотографија, 26 табела и 23 скице. Југославија је била једна од 12 земаља која је производила подморнице. Стручњаци су те пловне јединице означавали синтагмом „чудо од технике“

Промотери књиге

Одзив морнаричких старешина, посебно подморничара био је веома велик

На броду „Кеј“ на ушћу Саве у Дунав промовисана је књига „Једном подморничар...“ која баца више светла на једно од ексклузивних, веома тешких и изазовних војних занимања. О делу што представља значајан прилог историји подморничарства говорили су Новица Цонић, МТ пуковник, дипл. инжењер у пензији, Андреј Млакар, главни и одговорни уредник ТВ „Фронт“, Петар Ђорђевић, капетан унутрашње пловидбе и аутор Милан Комар, МТ пуковник у пензији, дипл. инжењер, а наратор је био Милосав Мијовић, капетан бојног брода у пензији. Међу многобројном публиком највише је било морнаричких старешина.

Књига је, по речима Милосава Мијовића, конципирана по поглављима – петогодишњим и десетогодишњим хронолошки поређаним периодима. Поглавља означена цифрама зачињена су погла-

вљем „крстарења“, а последњи део књиге садржи поглавља са препискама, честитке и осталим прилозима.

„Поглавља која покривају активно подморничарство аутора врве од подморничке педантности која се огледа кроз ажурност и уредност радне бележнице сваког официра. То нису само датуми, године, имена, називи! Ту су бројни прецизни временски термини испловљења, зароњења, изроњења, потрошње, трајања, пуњења, пражњења, мерења, евидентирања, све у јакو присутан подморнички жаргон“, написао је у рецензији Милосав Мијовић.

Према Новици Цонићу читањем ове књиге читалац може да сагледа развојни пут професионалне каријере аутора од почетка до краја официрске каријере, а и након формалног одласка у пензију на пословима који нису отишли тако далеко

од љубави према мору и техници. Осим тога читалац може кроз повремене излете да завири и у приватни живот аутора кроз њему значајне и лепе тренутке што су обележили његов живот.

„Пратећи своју каријеру, аутор нас упознаје и са животом и радом Дивизиона подморница, Морнаричко-техничког ремонтног завода и Морнаричко-техничке управе док је био у активној служби. У тим приказима, захваљујући педантно прикупљеним и обрађеним подацима, а и фотографијама, аутор читаоца једноставно проводи не само кроз своју каријеру, већ му пружа и увид како је напредовало подморничарство кроз те године. Након тог периода активног подморничарства, читалац има прилику да прати, из визуре аутора, а и ситуацију у једној управи тадашње војске. Читајући ову књигу читалац има привилегију да „зарони“ у живот једног подморничара и да осети то окружење са свим својим добрим или лошим странама и то у златно доба југословенског подморничарства. Приказане су тежина и опасност подморничке професије, али и лепа тренуци који и те како могу са се нађу и под водом и на површини,“ записао је Новица Цонић.

Капетан унутрашње пловидбе Петар Ђорђевић говорио је о тежини позива подморничара, наводећи да сви они који су били чланови посада тих пловила треба да буду поносни на себе. Реч је о храбрим, истрајним, непоколебљивим и до краја опредељеним патриотама који су пркосили недаћама у плавим дубинама. То су часни, стручни и људи високог морала. У тешким ситуацијама, када им је претила животна опасност, били су присебни, храбро се хватали укошта са опасностима, излазећи из канџи невоља као победници. Пркосили су свим тешкоћама, па и законима природе.

Пуковник у пензији Милан Комар је подсетио присутне да је пред разбијање Југославије био окончан пројекат за изградњу подморнице од 1.500 тона, што је за 50 одсто више од тадашњих подморница наше Ратне морнарице (имале су 1.000 тона). Комар је на подморницама, као машиниста, провео укупно 5.500 дана. За књигу „Једном подморничар...“ одабрао је 550 догађаја који су се збили у исто толико дана. Сачувао је радне бележнице на чијим страницама је свакодневно записивао шта се све догађало. У књизи је детаљно обрадио немили догађај у акумулаторској комори, када је дошло до кратког споја, претећи да подморница остане заувек на дну Јадрана. После отклањања квара, та подморница је заронила на дубину од 303 метра.

Према Комаровим речима данас је у свету 520 оперативних подморница са 35.000 чланова посада.

Један од оснивача Удружења „Подморничар“ са седиштем у Београду је управо Комар. Он је и иницијатор за писање монографије о историјату југословенског подморничарства и веома активан у пребацивању подморнице П-911 из Тивта у Београд.

На промоцији је одломке из Комарове књиге читала Маја Врцељ, најмлађи члан удружења, иначе кћерка преминулог подморничара.

3. П.

Град Ниш захвалан својим браниоцима

УРУЧЕНЕ БОРАЧКЕ ЛЕГИТИМАЦИЈЕ

У организацији Министарства за рад, запошљавање, социјална и борацка питања, Градске управе Ниш, Команде Копнене војске и Удружења војних пензионера Србије, у Дому Војске Ниш 8. августа свечано су уручене борацке легитимације борцима који су учествовали у одбрани отаџбине током ратних сукоба на простору бивше Југославије. Том приликом су подељене 153 исправе, ратним ветеранима са подручја града Ниша. Борацке легитимације је уручила градоначелница Драгана Сотировски, начелник полицијске управе Ниш Дејан Миленковић, представник Команде КоВ пуковник Драган Љубић, координатор за рад са борацким организацијама Иван Крстић и начелник Управе за друштвене делатности града Ниша Миљан Петровић.

Градоначелница је истакла да је уручење легитимација прилика да локална заједница захвали борцима за све што су урадили за своју земљу.

„Помогли смо да се смање комунални рачуни, водећи рачуна о томе да то буде равноправно према свима, посебно људима који су социјална категорија и који имају повластицу у различитим

процентима. Обезбедили смо бесплатне паркинге на двадесет локација у граду. Али нисмо заборавили људе који су погинули и њихове породице. Многе улице и булеваре смо назвали њиховим именима“, поручила је том приликом Сотировски.

Владаца Љорљевић, капетан I класе

у пензији из херојске 549. моторизоване бригаде из Призрена и Ђаковице, истиче да је неопходно да Србија више сагледа своје борце, као што су то учиниле неке околне земље.

Сретен Поповић председник Удружења ветерана жандармерије и припадник 124. интервентне бригаде посебних јединица полиције, каже да је овим поступком исправљена неправда према борцима.

„Ово је једна мала правда поред велике неправде, коју смо до скоро имали. Сада се неко сетио да постоји мо и ми борци и изашао нам у сусрет нашим захтевима што нам следује као и у другим државама. Ово је одличан

потез и гест да људи виде да нисмо заборављени“, поручио је полицијски ветеран Сретен Поповић

Зоран Јашовић

Дан авијације у Нишу

ПОЛОЖЕН ВЕНАЦ

У организацији нишке организације УВПС и Секције летача и падобранаца, обележен је сада Дан авијације. Руководство УВПС Ниш и чланови Секције пензионисаних летача и падобранаца одали су почаст авијатичарима палим за слободу Србије.

Полагању венца на Споменик палим авијатичарима, у парку на Маргеру, поред чланова Секције присуствовали су председник подружнице Клуба генерала Жарко Лазаревић, председник УВПС Ниш Зоран Јашовић, председница удружења Учитељска лира, госпођа Рада Лазаревић, а и деца и унуци чланова Секције.

Председник Секције господин Јосип Штарк подсетио је присутне да је 2. август одређен за Дан авијације јер је управо на тај дан 1893. године краљ Александар Обреновић издао визионарско наређење да се у свакој дивизији образују ваздухопловна одељења али се, на жалост, авијација формирала тек 1912 године, док је Славу св. Илија авијација увела тек после Првог светског рата.

Председник Секције честитао је Дан авијације свим летачима, механичарима и ваздухопловним асоцијацијама.

3. Јашовић

Дан борца у Нишу

СЕЋАЊЕ НА НЕПОКОРНЕ

У Нишу је полагањем венца на споменик „Искра слободе“, посвећеном херојима палим током Другог светског рата, обележен 4. јул Дан борца. Поред представника града Ниша, СУБНОР-а Ниш и Удружења војних пензионера Србије, Ниш, венце су положили и представници других удружења која негују слободарске традиције српског народа.

„Ми овај дан слаavimo да бисмо памтили чији смо потомци и ко су наши преци. Они нису били било чије слуге, нису се мирили са неслободом, са поробљавањем, окупацијом... Наши преци су узели пушку у руке и истерали окупатора са своје територије. Наше комшије, који су на својим територијама стварали квислиншке државе, форсирају СУБНОР и антифашистичку борбу. Само смо се ми, условно речено, стидели тога. Прва пушка је запуцала у Србији, прва слободна територија у Европи била је у нашој земљи. Ми смо имали два антифашистичка покрета и због тога можемо да будемо поносни, рекао је Горан Милосављевић.

Дан борца је за државни празник проглашен 26. априла 1956. године и прославља се сваке године у читавој земљи. После распада СФР Југославије, постао је државни празник СРЈ, али се касније обележавао само у Србији. Укинут је 2001. године одлуком Владе Србије. Празник се и данас незванично прославља у организацији СУБНОР-а.

3. Јашовић

Спортске активности крушевачких војних пензионера

ОСВОЈИЛИ ТРЕЋЕ МЕСТО

На Багдали већ осам година пензионери Расинског управног округа бирају представника у пет дисциплина за Републичко такмичење које се традиционално одржава у Врњачкој Бањи од 19. до 21. септембра.

Мини олимпијада трећег доба, организована је 27. августа, на ознатом излетишту Багдала.

Рекреативно бављење спортом, неговање здравих стилова живота, активан друштвени живот и учествовање у јавним манифестацијама – одабир је чланова крушевачких удружења пензионера која су осми пут прихватили организацију Олимпијаде, на нивоу округа.

Присутне такмичаре поздравио је и пожелео им добродошлицу председник Организационог одбора Миљко Минић. Он је истакао да је циљ Олимпијаде ширење здравог духа међу старијом популацијом, са посебним акцентом на одржавању физичке активности и дружењу.

Пензионерима се обратио и градоначелник Иван Манојловић. „Ова енергија која је данас присутна међу вама, говори млађим генерацијама којим путем да настави и да се труди да прати резултате које сте остваривали у току радне каријере. А овде постоји огромна количина енергије, елана и воље за спортом. Присуство Друштва за борбу против шећерне болести говори у прилог чињеници колико сте јаке генерације, јер вам ни године ни болести нису препрека да се бавите спортом и то је основна мотивација и инспирација нама млађим генерацијама. Још једном желим да захвалим на помоћи, елану и свему што нам дајете као подстицаје, а што се тиче ваших идеја и предлога, спремни смо и отворени да их испратимо колико год је то могуће“.

У овако веселом расположењу кренуло је и такмичење. Велики број пензионера такмичио се у пет дисциплина: шутирање на гол, убацивање у кош, пикадо, брзо ходање и шах.

Док је такмичење трајало, Друштво за борбу против шећерне болести, на посебном пункту, за све заинтересоване организовало је мерење нивоа шећера у крви и утврђивало крвни притисак.

Најуспешнијима пружена је могућност да учествују на Републичкој олимпијади трећег доба у Врњачкој Бањи од 19. до 21. септембра.

Организатор је био Удружење пензионера Града Крушевца, а учесници су били Друштво за борбу против шећерне болести, Удружење војних пензионера Крушевац, етно-секција и Покрет трећег доба из Београда.

Екипу војних пензионера Крушевац чинило је пет чланова Градског одбора УВП Крушевац са председником ГлОд УВПС Душаном Самарцићем на челу. Они су освојили треће место и стекли право да се такмичи на Републичкој олимпијади у Врњачкој Бањи.

мр А. Симоновски

Језик наш насушни

ОНИ

Последњих година многи светски издавачи речника, који имају своја онлајн издања и редовно их допуњавају новим речима, на основу броја претрага на интернету бирају реч која је обележила протеклу годину. До септембра 2019. године, неколико речи је ушло у ужи избор, а онда је са тесном разликом победила реч ОНИ – на енглеском THEY (деј). Наиме, према подацима издавачке куће Меријем-Вебстер, крајем септембра претраживање значења речи ОНИ енормно је порасло, јер унутар енглеског говорног подручја све више има оних који нису ни мушкарци ни жене? Односно по свом осећању не припадају ни мушком ни женском роду, па за себе не прихватају личне заменице *он* и *она*. Они су у једнини ОНИ, а они који нису, веома често на интернету траже објашњење ко су ОНИ?

Родно неутрална заменица ОНИ, која је на енглеском говорном подручју почела да се користи за особе које себе не виде ни у мушком ни у женском роду, још није ушла у наше граматике, те са њеном применом треба причекати, управо због слагања именских речи у роду, броју и падежу, које је у нашем језику обавезно. Ни у енглеском језику се њена употреба још није усталила, а ни многи лингвисти се не слажу с тим да би обликом трећег лица множине, ОНИ требало означавати треће лице једине у савременом језику.

Први из света познатих који се изјаснио да није ОН, него ОНИ, јесте британски музичар Сем Смит. Наши лингвисти би требало да се изјасне, рецимо када Сем Смит буде имао концерт у Београду, хоћемо ли рећи: „ОНИ је имао концерт“, или „ОНИ су имали концерт“? Или ево, ако на пример будемо хтели да кажемо како смо се обратили оном који је ОНИ, треба да кажемо: „Рекли смо ЊИМА Семју Смиту“. Сем тога, ова прича о родно неутралној заменици у језик нам је донела и појмове као што су *родна флуидност* и родни *небинарни идентитет*, за шта домаће речи немамо. Додуше, немамо ни своју реч године, а она која је 2019. године била најчешће предмет претраге на интернету, требало би да је што пре заборавимо.

Или још једна, новотарија из развијеног света. Ако је веровати вестима, ускоро би се и код нас, као недавно у Француској, могао наћи предлог измене закона о дефинисању родитељства, по којем би отац и мајка били „*родитељ један*“ и „*родитељ два*“. Онда бисмо деци, у духу родитељске коректности, уместо: „Сине мајкин и мајкино злато“, тепали „Сине родитеља првог и злато родитеља другог“. А и деци бисмо могли нумере да поделимо бар до пубертета, док се полно не освесте јесу ли мушко или женско!?

Током Песме еуровизије у Шведској (Малме) у паузама између наступа и гласања писоари у мушким тоалетима су били крцати све лепшом од лепше „лепотиче“, а женски - мачо „мушкарчинама“. Снимци који су обишли свет су заиста и ружни и тужни - огавни.

Куда иде овај свет?

З. Зељковић

ОБАВЕШТЕЊЕ

ШЕСТ ДЕЦЕНИЈА ОД ЗАВРШЕТКА АКАДЕМИЈЕ

Јубиларни скуп поводом 60 година од завршетка 17. класе ВА КоВ, 16. Класе ВВА ЈНА и 8. класе Геодетске академије ЈНА одржаће се у сали Ресторана ВУ „Дедиње“ у Дому ВС у Београду. Време одржавања је 26. октобар са почетком у 12 часова. Пријаве на телефон: 064/266-220 . (Лука Миличковић).

Педесетогодишњица завршетка 23. класе ВЕА

УЗ МУЗИКУ И У ВЕСЕЉУ

Обележавање пет деценија од завршетка школовања 23. класе Војне економске академије и произвођење у чин потпоручника обележено је 7. и 8. септембра. Дружење је организовано у Спортско-рекреативном центру Рајац, на обронцима Суворора, где је у Великом рату вођена славна Колубарска битка. Прелеп амбијент објекта и љубазно особље учинили су да сусрет свима остане у изузетној успомени.

Школовање је завршило 48 припадника 23. класе, од којих 19 није више међу живима. Њима су класићи одали пошту.

Дружењу су се одазвали пензионисани официри из Београда, Новог Сада, Ниша, Пожеге, Чачка и двојица из Бања Луке, то јест из Војске Републике Српске. На прозивици је било 15 класића. Нажалост дружењу се нису одазвали класићи из Северне Македоније, БиХ и Хрватске, неки из објективних, а неки из субјективних разлога.

Припадници 23. класе завршили су своје војне каријере на дужностима у командама здружених тактичких јединица и

руководећим функцијама у командама оперативног и стратегијског нивоа.

Дружење је протекло у изузетно веселом расположењу, у евоцирању успомена са школовања и првог логоровања (1971) баш на месту окупљања. Стварању веселе атмосфере допринели су и млади музичари, браћа Ђонић из Трстеника.

В. Андрић

У посети земунској организацији

БРИГА О ЉУДИМА

Председник Извршног одбора ГО УВПО Зоран Вучковић и члан Извршног одбора Остоја Поповић током августа посетили су Општински одбор УВПС Земун. Нагласак је стављен на заједничко сагледавање задатака, при чему је брига о људима и чување здравља основни задатак.

Вучковић је истакао добре односе земунске организације са Командом РВ и ПВО, а Остоја Поповић да се хуманитарна помоћ редовно додељује материјално најугроженијим члановима. Прегледана је књига КВП добитника признања УВПС.

Председник МО Батајница Рефик Спахић нагласио да је покренута акција за учлањење корисника војних пензија.

Вучковићу и Поповићу су уручене плакете са мотивима завичаја.

Т. Митушев

Из МО „Бежанијска коса

ДОДАТИ ГАС

Након одржаних седница изборних скупштина на свим нивоима председник МО „Бежанијска коса“ М. Калчић, после размене мишљења са већином чланова о могућностима решавања одређених проблема са којима је суочена војно пензионерска популација, предложио је да се у наредном период тежиште деловања удружења усмери на решавање учених, а још недовољно решених питања из следећих области: (1) Удружење вратити под окриље Фонда за СОВО и да се сва статусна и друга питања решевају искључиво посредством Министарства одбране; (2) Измењени закон о стамбеном обезбеђењу припадника снага безбедности већ се спроводи у пракси. Међутим, подзаконска регулатива није прецизирана. Независно од тога, евидентно је да процентуално врло мали број војних пензионера добија станове на коришћење ради откупа поготову на територији града Београда. (3) Посебан проблем је видљив у области здравственог збрињавања. Постављају се питања докле се стигло са умрежавањем целокупног система здравства на републичком нивоу, са изградом електронских здравствених књижица, када ће се повољније решавати издавање рецепата; (4) сматра се да би корисници војних пензија требало да имају много бољи третман приликом пријема у ВЗУ.

Евидентно је да се број чланова у удружењу константно смањује, што из субјективних ШТО и из објективних разлога. Изношење података само о броју учлањених и ишчлањених лица није довољно. Потребна је дубља и конкретнија анализа надлежних и презентовање јавности.

Суочени смо са недостаком просторија. Конкретно у Београду војни пензионери немају одговарајуће просторије које би свакодневно користили за спровођење активности. С тим у вези раније је предложено да се, ако буде постојала могућност, просторије обезбеде у неискоришћеном крилу зграде Команде РВ И ПВО у Земуну (после реновирања).

Информисаност није свеобухватна, јер сматрамо да путем листа „Војни ветеран“, Сајта и личним достављањем информација по дубини није довољна. Предлаже се да се користе и друга средства јавног информисања (дневна штампа и поједине ТВ емисије) у којима би се публиковали поједини пригодни чланци и друга обавештења, а поједини чланови удружења да гостују у разним ТВ емисијама, како би се јавно и аргументовано износили проблеми војних пензионера, посебно имајући у виду значај културне војне емисије „Дозволите“.

М. К.

Нишлије на излету

У ПОХОДЕ ЈУГУ СРБИЈЕ

Градски одбор УВПС Ниш 31. августа организовао је једнодневни излет у Сурдулици и Власинско језеро. Излетници су у Сурдулици прво посетили Цркву светог Ђорђа, која је саграђена у 19. веку (1895) са очуваним живописом и прелепим фрескама. Затим су обишли Спомен-костурницу жртвама Првог светског рата. Саграђена је 1922. године испред цркве Светог Ђорђа.

Излетници су потом кренули ка Власинском језеру. Стали су испред хотела „Нарцис“, где су касније и ручали. Све похвале власницима хотела, госпођи Славици и њеном супругу Миши на гостопримству и професионалном односу. Предложено је да им се додели захвалница.

Део излетника се провозао чамцем по језеру, неки су обишли мини-пијацу на којој су куповали производе препознатљиве за овај крај: свежу боровницу, мед, сокове, слатко и друго.

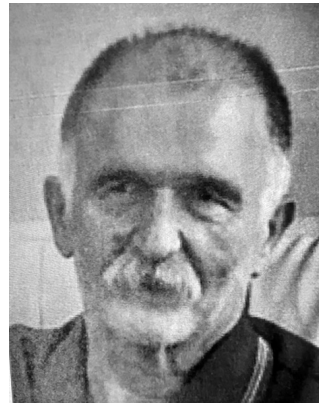
Сурдулица је месташце на самом југу Србије, које броји око 11.000 становника. Они који су пропутовали светом, кажу да Сурдулица, са природним лепотама и географским потенцијалом, подсећа на швајцарска месташца. Окружена је планинама Чемерник, Варденик и Кукавица. Има реку Врлу. Општини Сурдулица припада и чувено Власинско језеро, које по лепоти и чистоти плаве боје и те како предњачи у односу на Палићко језеро. Власинско језеро је образовано од 1949. до 1954. године. На месту где се налази, у прошлости се распростирала тресава, позната као Власинско блато, са шеваром, трском и само местимичним воденим површинама. Тамо извире река Власина. Изградња језерске бране трајала је од 1946. до 1949. године. Данас постоји неколико пловећих острва. Зими је језеро често залеђено. Акумулационо је са површином од 15 км и дубином од 35 метара. Окружено је планинама Плана, Грамада, Варденик и Чемерник и налази се на 1213 м надморске висине. Власинско језеро је познато по плутајућим острвима, која временом мењају свој положај, а настали су од подводног биљног света израслог на тресету. На неким острвима потом су израсле врбе и брезе, дрвеће особено за власински крај. Природне лепоте и реткости овог подручја које чине: планине, клисуре, водопади, извори, реке, флора и фауна, као и благодатни утицај климе и тишина планинске природе чине ово место идеалним за боравак у различитим периодима године. Језеро је богато рибом: гречом, кленом, сомом, шараном, белим амуром и пастрмком.

У повратку се у аутобусу орила песма.

3. Јашовић

I IN MEMORIAM

Слободан Ђуричић
(1953-2004)

ПРЕДАН И ОДАН
УДРУЖЕЊУ

Недавно смо се растали од Слободана Ђуричића, великог човека, супруга, оца, пријатеља, официра Војске и председника Општинске организације Удружење војних пензионера Лознице. Његовим одласком, сви заједно, изгубили смо много! Отишао је брижан супруг, диван отац, поуздан и веран пријатељ, врстан официр, изузетно доследан и поштен.

Изгубили смо духовитог, увек насмејаног и непосредног суграђанина и комшију, човека који је уливао наду и оптимизам и увек имао времена за свакога од вас. Удружење је изгубило зачетника и носиоца промена, бескомпромисног борца, великог заштитника људских права, једну изузетну, храбру, племениту и часну особу високог личног интегритета.

Сматрамо, својим богатством и срећом, чињеницу да само имали прилику да Слободана знамо, да заједно са њим радимо и многи били његови блиски пријатељи. Путеви официра су се преплетали и укрштали од раних година, кроз службу и борбу за бољи живот у којој смо заједно, свако на свој начин, непрекидно учествовали. Спајали су нас исти мотиви и идентични војнички и општедруштвени ставови.

Фанатична енергија, одлучност која се ретко среће, његова бескомпромисност и доследност, оштар језик и ванредно бистар ум, а делом и судбина учиниле су да је Слободан био централна личност најважнијих догађаја који су обележили службу у Удружењу војних пензионера Србије. Био је веома предан и одан у Удружењу, један од оних који су најбоље чували достојанство Удружења и његове функције.

За разлику од већине других, није своју позицију користио за стицање личне добити, већ је од првих дана почео немилосрдно да спроводи обећања Војске а касније наставио у Удружењу Војних пензионера. У Удружењу као председник општинске организације упорно и доследно је решавао проблеме војних пензионера, што га је посебно чинило храбрим и оданим послу којим се бавио током каријере. Такав је остао до последњег дана.

Нека му је вечна слава! **О. Поповић**

На предлог Команде РВ Персонална управа Министарства народне одбране (МНО) расписала је почетком 1946. године нови конкурс за пријем кандидата за школовање официра пилота у ВВУ Панчево. Распис за овај конкурс проведен је кроз структуре војске и односио се само на припаднике Југословенске армије. На конкурс се пријавило више од 500 кандидата, али је ригорозном здравственом селекцијом услов за пријем испунило тек нешто више од 100 кандидата. Због повећаних потреба за пилотима, одлучено је да се овој класи прикључи и 60 питомаца из Прве класе који су били одређени за школовање за навигаторе. Одабрано људство у броју од 146 питомаца чинило је почетни састав Друге класе ВВУ. Њихово школовање је отпочело 15. августа 1946. године и трајало је све до 1. новембра 1948. године, када је њих 115 успешно завршило школовање. У оквиру ове класе, као и у претходној Првој класи, били су и питомци из Албаније, њих укупно 11, али је њихово школовање прекинуто средином 1948. године због резолуције Информбироа.

Две категорије предмета

Школовање се одвијало, као и код Прве класе, кроз теоретску и практичну обуку. Теорија је изучавана кроз 30 предмета, од којих је 10 било прве категорије, а 20 друге. Предмети прве категорије углавном су били стручни из области ваздухопловства а предмети друге категорије били су из општег и општевојног образовања. Практична основна обука у летењу отпочела је у пролеће 1947. године и одвијала се на авионима УТ-2М. Од ове класе искључени су авиони По-2 из програма основне пилотске обуке и коришћени су само код обуке штурмана (навигатора). Основна летачка обука Друге класе изводила се у 1. ваздухопловном школском пуку на аеродромима Плочице (у 1. и 3. ескадрили) и Иланца (у 2. ескадрили) од априла 1947. године и трајала је све до октобра. Ова обука је привремено прекинута све до фебруара-марта 1948. године, када се питомци поново упућују на продужетак обуке на аеродроме Иланца и Алибунар, исто на авионима УТ-2М.

Други део теоретске наставе одвијао се од октобра 1947. године до марта 1948. године, али овај пут сви предмети су били стручни и тичали су се стицања теоретских знања из летења на борбеним авионима. Практична обука у летењу на борбеним авионима за пилоте ловце одвијала се од пролећа 1948. године у 2. ваздухопловном школском пуку на авионима Јак-9 и УЈак-9 на аеродромима Алибунар (1. ескадрила) и Иланца (2. ескадрила).

Обука пилота јуришне авијације отпочела је на авионима Ил-2 и УИл-2 9. априла доласком 16 питомаца у 3. ВШП на аеродром Ковин а 16. априла придружило им се још 30 питомаца. Друга класа летача у току школовања имала је и комплетну борбену обуку у гађању убојним средствима на земаљске циљеве. Због повећане потребе ваздухопловства за пилотима бомбардера из ове класе издвојена је група од 25 пилота јуришне авијације која је упућена у Сомбор на преобуку на авионе Петљаков Пе-2. Од укупно 115 свршених питомаца Друге класе ВВУ на дан 1.

На летелишту крај места Алибунар одвијала се ловачка обука питомаца Друге класе ВВУ. На слици припрема питомаца пред лет у 1. ескадрили 2. ваздухопловног школског пука. Наставник Арсен Савковић приказује уз помоћ металног модела еволуције које питомци треба да савладају у следећем задатку.

Школовање војних пилота у Панчеву (1939 – 1949)

НАГЛАСАК НА ЛЕТЕЊУ

За припаднике треће класе била је изненађујућа, замена дотадашњих официрских униформи обичним војничким оделима без чинова. Било им је необично и то што су их наставници и остале старешине прозивали по новом - питомац тај и тај, а не по чину. Најнепријатније изненађење које их је, како савременици те класе истичу, „највише озлоједило” било је шишање на нулу. Све ове драстичне мере допринеле су да та класа у више наврата исказе незадовољство према управи ВВУ због чега је у документима оног времена означена „бунтовничком”.

Пишу: Славиша Влацић и Милан Мицевски

новембра 1948. звање пилота ловца добило је њих 68, пилота јуришника 40, још 6 добило је звање пилота авиона за везу и један звање навигатора. Најбољи у класи били су: Слободан Ракић, Симо Ђорић, Иван Гржинић и Иван Чрнарић, који су једно понели и звање „Титови питомци”.

Интерни конкурс

Марта месеца 1947. године Министарство народне одбране расписало је конкурс за пријем кандидата за пилоте у Трећу класу ВВУ. Поново је распис конкурс проведен само кроз војне структуре Југословенске армије и то искључиво кроз редове официра на руководећим положајима потеклим из НОБ. Замисао је била да ова класа постане језгро будућег старешинског састава у ЈРВ. На конкурс се пријавило око 600 кандидата, али су после ригорозне лекарске селекције многи отпали па их је остало само 218. Од тако пробраног људства 5. августа 1947. године у Панчеву је формирана Трећа класа ВВУ. Питомачки батаљон чиниле су две чете са по четири наставна одељења, свако са по 25 до 30 питомаца. По доласку ове класе у Панчево питомци Прве и Друге класе ВВУ

већ су изводили практичну летачку обуку на школским и борбеним авионима на више летелишта широм Баната.

Оно што је за припаднике ове класе било изненађујуће, с обзиром да су сви редом били официри, била је замена дотадашњих официрских униформи обичним војничким оделима без чинова. Било им је необично и то што су их наставници и остале старешине прозивали по новом - питомац тај и тај, а не по чину. Најнепријатније изненађење које их је, како савременици те класе истичу, „највише озлоједило” било је шишање на нулу. Све ове драстичне мере допринеле су да ова класа у више наврата исказе незадовољство према управи ВВУ због чега је у документима оног времена означена „бунтовничком”.

Теоријска настава отпочела је августа 1947. године и одвијала се до 15. априла 1948. године. Са практичном основном летачком обуком отпочело се 15. априла 1948. поделом питомаца у три групе. Прва, најбројнија, од четири одељења, упућена је на летелиште Лисичји Јарак у 1. и 2. ескадрилу 1. ваздухопловног школског пука, за обуку на авионима УТ-2М. Друга

група, од два одељења, упућена је на летелиште у близини села Плочице у 3. ескадрилу 1. ВШП такође на авионима УТ-2М. Трећа група, одређена за будуће пилоте јуришне авијације, упућена је на аеродром Панчево у 4. ескадрилу 1. ВШП за обуку на авионима домаће производње Аеро-2б, који су управо пристигли из фабрике Икарус.

Након десетодневних припрема кренула је и практична обука у летењу. Са даљег школовања отпало је 20 питомаца због слабих резултата у овој обуци. У другој половини 1948. године све јединице ратног ваздухопловства добиле су нову нумерацију па је тако 1. ваздухопловни школски пук преименован у 104. ваздухопловни школски пук. По завршетку основне пилотске обуке питомци Треће класе ВВУ поново су октобра 1948. године сели у школске клупе и наставили са теоријском наставом. У том периоду питомци ове класе извели су и по један падобрански скок из авиона Шће-2 што је била новост у обуци питомаца ВВУ.

Резолуција Инфорбирео

У ВВУ, услед објављивања Резолуције Информбирео јуна 1948. године, која је са својим школским јединицама била на крајњем истоку земљу близу граница са совјетским сателитима (пре свега Мађарском и Румунијом, и донекле Бугарском), вршене су организацијске промене и уређивани су услови за даљи рад на летели-

штима на којима је извођена обука питомаца. Из тих разлога управа ВВУ одлучила је да у периоду од 15. марта до 5. априла 1949. године организује допунско тренажно летење за Трећу класу на аеродрому Панчево. У оквиру 104. ВШП ово тренажно летење се изводило на авионима УТ-2М за пилоте ловце и на Аеро-2б за пилоте јуришнике. Убрзо након тога од 10. априла питомци Треће класе ВВУ упућују се на борбену летачку обуку. У 101. ваздухопловни школски пук (пренумерисани 2. ваздухопловни школски пук) на Јак-9 и УЈак-9 упућене су две групе питомаца: прва већа од четири одељења у 1. и 2. ескадрилу на летелиште крај Алибунара, а друга мања од два одељења у 3. ескадрилу на летелишту крај места Иланца. Питомци Треће класе одређени за обуку на јуришним авионима Ил-2 упућени су у Ечку у 105. ваздухопловни школски пук (преименовани 3. ваздухопловни школски пук) где се пребазирао овај пук са своје две ескадриле.

Испитни летови на крају борбене обуке обављени су крајем октобра 1949. године. Борбену обуку на ловачким авионима успешно је завршило 98 питомаца, а обуку на јуришним авионима завршило је 37 питомаца. Из Треће класе њих пет добили су звање пилота за везу, а 21 добило је диплому ВВУ без звања пилота. Свечана промоција Треће класе одржана је 1. новембра 1949. године у Панчеву, а у дефилеу тим поводом испред свечане

трибине продефиловали су питомци Треће, Четврте и Пете класе. Најбољим питомцима (уз звање Титов питомац) проглашени су Стево Лека, Вељко Лукић, Антон Оражен и Мркоје Ракочевић.

У 4. класи 300 питомаца

Услед проблема у селекцији кандидата само из војних редова, на предлог Команде РВ, Персонална управа МНО расписала је нови конкурс за пријем кандидата у Четврту класу ВВУ, али овај пут кандидати су могли равноправно да се пријаве и из грађанства (цивили, ђаци) а не само војна лица, уз испуњење одређених услова (степен образовања, претходно завршен неки спортски ваздухопловни курс, политичка препорука итд). Пре свега, тежило се побољшању општег образовног нивоа будућег кадра, нарочито код усмерења за штурмане (летаче навигаторе) за чије је школовање био неопходан нешто бољи ниво знања, посебно из природних наука.

На школовање 1. новембра 1947. године приступило је укупно 300 питомаца Четврте класе ВВУ. Специфичност ове класе је да су на школовање за официре пилоте примљене и две девојке. У строју је било и 30 питомаца из Бугарске, који су код нас трабили да буду школовани за потребе њиховог војног ваздухопловства, али су они веома брзо по објављивању резолуције Информбиреоа 28. јуна 1948. године напустили даље школовање. Питомци Четврте класе формирали су 4. питомачку чету састављену од више одељења: у почетку је било девет, а касније са осипањем питомаца на крају школовања остало је седам одељења. Пет одељења чинили су будући пилоти а за школовање навигатора формирана су два одељења. Ови питомци на школовању за штурмане (навигаторе) формирали су посебну Другу класу штурмана и њихово школовање је трајало до новембра 1949. године, једну годину краће од пилота.

Четврта класа, осим теоретске обуке практичну летачку обуку имала је, као и претходне класе, из два дела: основну обуку током 1949. године у 104. ВШП на школским авионима УТ-2М и Аеро-2ц, а борбену обуку на авионима Јак-9 и Ил-2 у 1950. године по пресељењу ВВУ из Панчева у Мостар. Обука на школским авионима трајала је од априла до септембра 1949. године и одвијала се у 1. и 3. ескадрилу на летелишту Лисичји Јарак на УТ-2М и у 2. ескадрилу на аеродрому Панчево на Аеро-2ц.

Комплетно школовање класа је завршило новембра 1950. године у Мостару. Четврту класу успешно је завршило 114 питомаца: 67 пилота ловаца, 22 пилота јуришника, 13 пилота за везу, осам навигатора у допунском одељењу и четири који нису добили летачка звања. Годину раније 58 питомаца навигатора завршило је школовање кроз Другу класу штурмана. Због разних разлога 27 питомаца Четврте класе преведено је у Пету класу на продужетак школовања, 64 је отпало током школовања, четири је погинуло у авионским катастрофама током школовања. Четвртој класи на школовање се придружило два питомца из Треће класе и један из Друге класе. Најуспешнији у школовању (и понеколико звање "Титов питомац") били су: Милан Лукач, Радивој Лукић, Живојин Маглић, Иван Ризмал и Антон Тус.

Титови питомци Друге класе ВВУ: Слободан Ракић, Симо Ђорић, Иван Гржинић и Иван Чрнарић

Мај 1948. аеродром Панчево, један летачки дан у 4. ескадрилу 1. ваздухопловног школског пука. Обука питомаца Треће класе ВВУ на тек пристиглим авионима Икарус Аеро-2б.

Лечење онколошких болесника

НА БОЛЕСТ СЕ ИПАК НЕ „ПУЦА” ИЗ СВИХ ОРУЖЈА

Пре две деценије оболели од рака примали су више врста терапија, борили се с нежељеним дејствима. Захваљујући развоју молекуларне биологије тумора, новим апаратима за зрачење, биолошки циљаним лековима и имунотерапијом, лечење је данас боље

Пробати све, „пуцати” на болест „из свих оружја”, мењати терапије, медицинске методе, тражити алтернативе у земљи и у иностранству...

За малигне болести овакав начин размишљања све више постаје прошлост. Лечење рака у последње две деценије очигледно се променило и неке раније доктрине, односно протоколи се напуштају. Пре тридесет година ишло се ка давању што више терапија. Оболели су, рецимо, добијали огромне дозе хемотерапије, борили се с нежељеним дејствима, неретко одустајали од лечења.

На недавној конференцији Америчког друштва за клиничку онкологију у Чикагу, која се сматра најзначајнијим светским скупом у овој области, представљене су три студије које су се бавиле све присутнијим трендом у лечењу рака: оптимализацијом лечења.

Мање операција, мање зрачења

То значи да се с мање операција, мање хемотерапије или мање зрачења може помоћи пацијенту да живи дуже и да се осећа боље.

Студије су разматрале разлику која се добија када се пацијент подвргне мање или више интензивном, агресивном лечењу код рака јајника, карцинома једњака и Хочкиновог лимфома (малигна болест крви). У студији коју је финансирао Национални институт за рак у Француској, истраживачи су открили да, рецимо, на пово-

љан исход лечења неће утицати уклањање лимфних чворова који изгледају здрави током операције узнапредовалог рака јајника. Студија је пратила 379 пацијенткиња, код којих је у половини случајева изведена ова процедура, а код других нису уклоњени лимфни чворови. Девет година након операције није било разлике у дужини преживљавања, а жене с мање екстремним операцијама имале су мање компликација.

Немачка истраживачка фондација финансира је сличну студију: онкологи су пратили 438 пацијената с раком једњака, од којих је половина после операције добијала само хемотерапију, а други су после и оперативног захвата добијали цитостатике и терапију зрачењем. У трећој студији истраживачи су поредили два режима хемотерапије код 1.482 пацијента с узнапредовалим Хочкиновим лимфомом и закључили да је мање интензиван третман био ефикаснији и изазвао је мање нежељених ефеката.

У потрази за оптимализацијом терапије рака истраживачи се све чешће питају да ли пацијента треба подвргнути свим третманима, методама, протоколима који су се користили у прошлости.

И, како је за агенцију АП изјавила онколог и хематолог Татјана Колевска, медицинска директорка националног центра за рак Северне Калифорније, то је питање које би требало стално изнова да се понавља.

Др Даворин Радосављевић

НИСУ СВИ ЛЕКОВИ ЗА СВЕ ПАЦИЈЕНТЕ

- Остаје и питање доступности лекова, које је, такође, један од разлога за додатне разговоре с пацијентима: наша листа лекова се стално проширује, у онкологији је то посебно видљиво последњих година, али нису сви лекови за све пацијенте, у свим ситуацијама. Интернет не може посаветовати добро наше пацијенте, они не морају знати све индикације, али на лекарима је да после конзилијума, на уводу у лечење одговоре и на та питања. Ту је незаменљива улога лекара и његових објашњења. У највећем броју случајева пацијенти су свесни озбиљности своје ситуације, и бирају пут сарадње и вере у процене конзилијума и својих лекара - подсећа онколог.

Др Даворин Радосављевић, директор Клинике за интеристичку онкологију на Институту за онкологију и радиологију Србије, каже да су у последње две деценије ове промене у онкологији значајне и видљиве. Томе су допринели све већи развој молекуларне патологије и молекуларне биологије тумора, технолошки напредак у радиологији и радиотерапији, појава нових класа лекова (биолошки циљана, имунотерапија), нове хируршке технике и процедуре.

- Није овде реч само о мањој или већој агресивности терапијског приступа, већ о оптимализацији терапије, о усаглашавању метода лечења. Медицина је увек била вођена мишљу да прво не нашкоди пацијенту, а онда да селекцијом пацијената за одређену методу лечења постигне максимални ефекат. Та способност да се постигне много, по цену што мање токсичности лечења, и код што већег броја пацијената, то је оно што медицину чини посебном вештином. Али свака права вештина се заснива на доказима, на провереним резултатима лечења, и онкологија је данас у тој фази зрелости, кад може да „не пуца из свих оружја” - казао је др Радосављевић.

Тако је, подсетио је он, на овогодишњој

конференцији у Чикагу, показано да се у лечењу иначе агресивног тумора једњака не мора у терапију, уз хемотерапију и операцију, укључити и зрачна терапија. Довољне су две методе лечења, трећа, изгледа, не доприноси значајно.

- Наравно, и резултати најбоље, али једне студије морају бити потврђени налазима додатне студије, а и резултатима из клиничке праксе. Понекад је дуг пут од звучних, наоко резултатних резултата једне студије, до промене клиничке праксе - објашњава наш саговорник Али поставља се питање колико овакве студије могу да збуне пацијенте, који све боље информисани могу захтевати да се неки третмани изоставе.

Др Радосављевић констатује да „колико је овај аспект рационализације и оптимизације терапије у онкологији корак напред, толико је деликатна пракса учешћа пацијентата у одлукама о лечењу“.

Пацијенти су данас знатно боље информисани.

- Увек пацијенту треба да се детаљно објасни о каквој се болести ради и какав је план лечења. Лекар некад нема довољно времена или не уме добро да објасни, приближи болесној особи шта ће се и зашто радити. Пацијент обично дуго пролази кроз процес дијагностике, незадово-

љан је темпом и могућностима здравственог система да што пре започне лечење, често се одлучује да започне лечење у приватној здравственој установи или, ретко, у иностранству. Финансијски проблеми често га враћају у окриље система, а уколико је то у часу кад болест даље напре-

дује, уместо да се повлачи, проблеми у лечењу могу настати на сваком кораку. И опет се враћамо на почетак: медицина је направила огроман технолошки напредак, и лечење у онкологији је много успешније него раније, али незамањив је однос поверења, добре комуникације између пацијента и лекара. Ту се ништа није променило стотинама година, вредност такве сарадње у лечењу потврдиће вам сваки пацијент - наводи наш саговорник.

План лечења препустити конзилијуму

Али та драгоцену везу поверења, узajамна вера да се иде добрим путем, није

ОНКОЛОШКО ЛЕЧЕЊЕ ТРАЈЕ ДУГО

- Онколошко лечење је данас дуго-трајније, јер је успешније, али је и даље оптерећено неуспесима у незапамћеном проценту, поготово код дужег трајања терапије у метастатској болести. С друге стране, код оперисаних болесника, који су у ризику од повратка болести, треба јасно образложити пацијенту потребу за додатним онколошким лечењем и припремити га на могуће токсичности - објашњава др Радосављевић.

загарантована, дешавају се ситуације да пацијент самоиницијативно, делове лечења, по свом убеђењу спроведе у другој установи, и тиме поремети план лечења који је предвидео конзилијум лекара. Такође, некада лекар не предочи све могућности исхода лечења па је јасно испољено незадовољство пацијента након контролних прегледа. Зато је важно да лекар има добру комуникацију с пацијентом. Тиме би се отклонили многи неспоразуми, а и лаици би ређе сами тумачили стадијуме болести и прогнозе.

Оливера Поповић
Извор: Магазин

Како побољшати слух

ТЕХНОЛОШКИ БУМ

Један од најчешћих здравствених проблема у свету, који веома лако може да се реши, јесте оштећење слуха. Статистике указују да једна од шест одраслих особа има оштећен слух. Тестирања су потврдила да две трећине одраслог становништва наше планете изнад од 70 година живота има оштећење слуха. Тај проблем повећава ризик од настанка деменције и депресије, због друштвене изолације услед смањења когнитивне функције.

Оштећење слуха утиче на квалитет живота много више него што се сматра.

Управо из поменутих разлога, у ото-аудиолошким центрима ZONEX свакој особи и сваком решењу приступа се индивидуално и темељно. Нема изговора за одлагање решења, од носно коришћења слушних апарата. Захваљујући високој технологији, ови слушни апарати су веома поуздани. Они не само да појачавају

звук, већ филтрирају звуке и издвајају говор од околне буке. Веома дискретни „помоћници“ опремљени су сензорима и вештачком интелигенцијом која омогућавају разумевање говора у сваком окружењу, чист и јасан звук.

Ото-аудиолошки центар Zonex присутан је на нашем тржишту 25 година. У својим специјализованим центрима у Београду и Новом Саду врши дистрибуцију слушних апарата реномираног светског произвођача који у својој палети производа има одговарајуће решење за сваку особу којој је слух оштећен. Осим производа врхунске технологије, ови центри пружају стручне и свеобухватне услуге особама које користе

слушне апарате, као и консултантске и услуге овлашћеног сервиса, затим додатну опрему, батерије за слушне апарате и индивидуалне шкољке за слушне уређаје.

Своје производе и услуге Zonex пружа уз налог војног и цивилног осигурања.

Адресе ото-аудиолошких центара Zonex:

Београд, ул. Сазонова 18а, Врачар тел. 011 3443 081

Нови Београд, ул. Булевар Црвене армије 11в Насеље Белвил (зграда „Лала“) тел. 011 77 09 099

Нови Сад, ул. Булевар ослобођења 111 тел. 021 66 22 757

NAJBOLJE Rešenje za Vaš Sluh

- BESPLATNA provera sluha
- BESPLATNA proba slušnih aparata
- BESPLATNA nabavka aparata preko civilnog osiguranja
- BESPLATNA nabavka aparata preko vojnog osiguranja
- KUPOVINA na 12 mesečnih rata
- POPUST za gotovinsko PLAĆANJE
- ORIGINALNI američki proizvod vrhunskog KVALITETA

SLUŠNI APARATI

Beograd, Sazonova 18a
Tel: 011/2435-924

Novi Beograd, Bulevar Crvene armije 11v
Tel: 011/77-09-099

Novi Sad, Bulevar Oslobođenja 111
Tel: 021/66-22-757

www.slusniaparatzonex.rs
info@slusniaparatzonex.rs

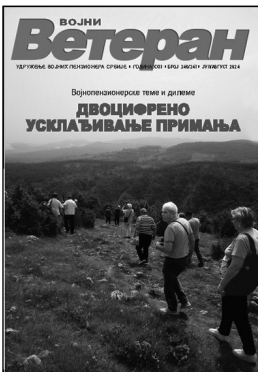

Интерно гласило
војних ветерана

ИЗДАВАЧ
Удружење војних пензионера Србије Београд,
Браће Југовића 19

ЗА ИЗДАВАЧА
Љубомир Драгањац

Година XXII Број 246/7 јул/август 2024

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК
Звонимир Пешић

ЛИКОВНО-ГРАФИЧКИ УРЕДНИК
Милен Чуљић

СТАЛНИ САРАДНИЦИ
мр Александар Симоновски, мр Милан
Шумоња, Будимир М. Попадић, Душан
Старчевић, Влада Ристић

ДОПИСНИЦИ

Предраг Добић (Сремска Митровица),
Будимир М. Попадић (Нови Сад),
мр Александар Симоновски (Крушевац),
Јован Симић (Краљево, Зоран Јашовић
(Ниш), и Трајче Матушев (Земун)

ФОТОГРАФИЈЕ У БРОЈУ
Редакција, дописници и сарадници

УНОС ТЕКСТОВА
Редакција

Лист излази месечно.
Телефон-факс: 011/322-8076

ШТАМПА
Пан-пласт, Београд

Адреса, Београд, Браће Југовића 19

Ел. пошта: uvps.veteran@gmail.com
Сајт Удружења <http://www.uvps.rs/>

ISSN 1452-3809

ЦИП –
Каталогизација у
публикацији
Народна
библиотека
Србије Војни
ветеран ИССН
1452-3809

Адвокатске услуге за КВП

БЕСПЛАТНИ САВЕТИ И ПОВОЉНИЈЕ ОСТАЛЕ УСЛУГЕ

На основу уговора о пословној сарадњи закљученог са УВПС, адвокати:
***Ивана Ц. ЈОВАНОВИЋ**, из Београда, ул. Балканска бр. 18, локал 93 (ТЦ „Иванијум“), тел. 011/2644384 и 064/1735395; Клијенте прима: уторком: од 17.00-19.00 часова;
За потребе војних пензионера обављаће следеће правне послове: даваће бесплатне правне савете и пружаће све остале адвокатске услуге уз накнаду по важећој адвокатској тарифи умањеној за 30 одсто (адвокат Ивана Јовановић).

УСЛУГЕ БЕЗАНЕ ЗА САХРАНУ ПРЕКО УДРУЖЕЊА

Уколико користите услуге у вези сахране преко Удружења војних пензионера Србије требало би да знате да услуге могу користити чланови УВПС, чланови њихових породица, као и сви остали војни осигуранци.

Преко Удружења могу се добити комплетне услуге везане за сахрану:

- организација и заказивање термина за сахрану или кремацију,
 - упис у матичну књигу умрлих,
 - спроводница за пренос покојника,
 - штампање посмртних плаката,
 - продаја погребне опреме,
 - превоз покојника,
 - организација војних почаста,
 - помоћ око сређивања докумената пре и после сахране ради регулисања права чланова породице после смрти војног осигураника,
 - Умањење укупних трошкова за висину рефундације
 - бесплатан долазак у стан породице преминулог ради договора.
- Све додатне информације могу се добити у месним и општинским организацијама УВПС, или директно на тел. 064/1660-423 и 011/3181-812.

ЗАКАЗИВАЊЕ ПОЧАСТИ ЗА САХРАНЕ

У београдском гарнизону заказивање почасне јединице ради одавања почаста преминулим старешинама може се обавити путем следећих телефона:
у радно време: 011/300-5200
у ванрадно време: 011/206-4569

ПЕНЗИОНЕРСКО ЋОШЕ

*Демократија је кад ниси
затворен
зато што си био отворен.*

Владимир Булатовић ВИБ

*Ко жели да је стално
у праву
мора често да мења
мишљење.*

Душан Радовић

*Богаташи труле, сиротиња
цвета*

Бранислав Црнчевић

*Ко пева зло не мисли.
Ко мисли није му до песме.*

Милован Витезовић

*Тек пред зидом, сетимо се
славе!*

Бранислав Јовановић

Кад загусте, људи се прореде.

Витомир Теофиловић

TANJA dent

Стоматолошка ординација
„ТАЊА ДЕНТ“

Телефон: +381 63 214 800
Михаила Булгакова 50а, Београд
е-маил:
dr.tanjavukmirovic@yahoo.com

Пружа све врсте стоматолошких услуга војним пензионерима и члановима њихове породице, са 10% попушта.
Такође се нуди и могућност одложеног плаћања на више рата.

Др Тања Вукмировић
специјалиста опште стоматологије

Прегледе можете заказати на:
063/214-800 / 061/252-8686

Радно време од 12 до 20 х